

december 2014

SamenKerk¹⁰

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Kerst in Bethlehem

pagina 6

Kerstkatern: Kerstwensen

pagina 17

Zalig Kerstmis!

In dit nummer

Van de redactie	3
Kerst in Bethlehem	4
Interview Een persoonlijke beleving van Kerstmis	6
De kracht van de kerststal	8
Woord van de bisschop	10
Kerkengek	12
Catechese	14
Bisdombedevaart	16
Kerstkatern: Kerstwensen	17
Geboekt	24
Parels uit de Schattengrot	25
Kerstpuzzel	26
Van Onderop	28
Vermeldenswaard	31
Kerstvaria	32
Jongeren	34
Personalia	36
Kleurplaat	39
Bisdombedevaart	40

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 9 jaargang nr. 39

Verantwoordelijke redactie:
Christel Kerssens - Van der Pijl
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis
Hein-Jan van Ogtrop
Mirjam Spruit-Borst
Berry Klaassens
Marius van der Knaap

Eric Fennis
Eric van Teijlingen
Anita Witte

Abonnementsprijs:
€ 30,00 per jaar; buitenland: € 36,00 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
Borgerpark Media
Postbus 8027
6060 AA Posterholt
Telefoon: (0475) 711 362
E-mail: info@borgerparkmedia.nl
www.borgerparkmedia.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Afscheid en nieuw begin

Het is deze maand zeventien jaar geleden dat ik werd opgebeld door Margot de Zeeuw. De bisschop, toen nog mgr. Bomers, had mij benoemd tot zijn perschef en woordvoerder. Margot vroeg om een foto om mij aan de lezers van *Samen Kerk* voor te stellen.

Zelf was zij toen al enkele jaren actief bij de redactie, als eindredacteur, een functie die ze eigenlijk vanaf haar aantreden, in 1996, vervulde. Daarnaast was ze al die jaren een trouw redactielid, dat geen vergadering oversloeg, altijd een unieke inbreng had en een regelmatige productie aan artikelen van hoog niveau haalde. De hobby van haar man Maarten, een verwoed fotograaf, kwam daar vaak bij te pas. Toen ik anderhalf jaar geleden ernstig ziek werd, nam Margot, met de hulp van bisdomcollega's Petra Vermeer, Berry Klaassen en Eric Fennis, de hele verantwoordelijkheid op zich.

Nu heeft ze besloten om na zoveel jaren een nieuwe uitdaging aan te gaan, bij de Bisschoppelijke Vasten- en Adventsactie. We zullen nog regelmatig van haar horen, en anders wel lezen. En natuurlijk treft u hierbij een foto aan, want zo gaat dat. Uit Ethiopië.

Inmiddels heeft Berry Klaassen, die ook veel werk heeft verzet voor ons bisdomblad, besloten gehoor te geven aan zijn roeping: hij is ingetreden in de benedictijnenabdij van Egmond. We wensen hem alles goeds en zullen hem in ons gebed blijven gedenken.

Gelukkig hebben zich enkele weken geleden drie nieuwe redactieleden gemeld. U zult ze spoedig leren kennen.

Met alle veranderingen zouden we haast vergeten dat dit decembernummer ons kerstnummer is. U vindt er veel vertrouwds in: de Kerstboodschap van de Bisschop, volop kerstvaria, een levensgrote Kerstpuzzel en nog veel meer.

In het binnenkatern hebben de redactieleden traditiegetrouw een persoonlijke bijdrage gegeven. We hebben allemaal een bijzondere kerstkaart uitgezocht en beschreven, voor een bijzondere afzender.

Redactie en medewerkers wensen u een Zalig Kerstmis en alle goeds voor het nieuwe jaar. <

Wim Peeters, hoofdredacteur

Margot de Zeeuw in 2011 in Ethiopië.
Foto persdienst bisdom/wp

Nieuwjaarsreceptie

De nieuwjaarsreceptie wordt gehouden op vrijdag 9 januari van 16.30 uur tot 19.00 uur in het Bisschopshuis, Nieuwe Gracht 80, Haarlem. U bent van harte welkom.

Kerst in Bethlehem

In het centrum van Amsterdam is een winkel waar je het hele jaar door kerst artikelen kunt verkrijgen. Toch komt het wat vreemd over als je daar hoogzomer binnenstapt en de kerstmuziek je tegemoet komt. Waar Kerst veel natuurlijker voelt, is in Bethlehem. Daar is het ook iedere dag Kerstmis. Iedere dag opnieuw komen er duizenden pelgrims uit de hele wereld naar de heiligdommen en zingen er kerstliederen als 'Stille nacht, heilige nacht...' en overwegen het kerstevangelie van Lucas bij een viering of bij gebed. Wat betekent Kerst in Bethlehem?

Bethlehem betekent: huis van brood of broodhuis. Het stadje is gelegen op de Westelijke Jordaanoever, vlakbij Jeruzalem. Archeologisch is vastgesteld dat Bethlehem al honderden jaren voor Christus' geboorte bestond. Het wordt in de Bijbel genoemd (o.a. in het Bijbelboek Ruth) en David, de latere grote koning, komt uit dit stadje. De profeet Micha (vers 5,2) wijst op de profetische rol van Bethlehem vanwege de geboorte van de komende Messias. En aldus geschiedde. De evangelisten Matteüs (vers 2,1 e.v.) en Lucas (2,4 e.v.), laten beiden de geboorte van Jezus plaatsvinden in Bethlehem. En wij zingen het nog steeds: 'Maria die zoude naar Bethlehem gaan...'

Pelgrimsoord

Tegenwoordig is Bethlehem vooral pelgrimsoord voor Christenen, van welke denominatie ook. Zowel katholieken als orthodoxen en protestanten brengen een bezoek aan de heilige plekken. De Geboortekerk wordt beheerd door monniken van de Grieks-Orthodoxe Kerk, de Armeens-Orthodoxe Kerk en de Rooms-Katholieke Kerk. In de krant hebben we allemaal wel eens gelezen dat dit niet altijd in volledige harmonie van broeders en zusters in Christus gebeurt. Het weerhoudt de pelgrims er echter niet van om de oude en bijzondere kerk

(misschien wel een van de oudste kerken ter wereld) te bezoeken.

Ster

De bouw van de Geboortekerk dateert uit de tijd van keizer Constantijn (eerste helft vierde eeuw). De toegang van de kerk is smal en klein. Duidelijk is te zien hoe de poort verkleind is tot de huidige toegangsdeur. Deze wordt wel eens de 'Deur van nederigheid' genoemd omdat iedereen zijn hoofd moet buigen om het niet te stoten bij het binnengaan. In de tijd van de Ottomanen heeft deze wijziging plaats gevonden om te voorkomen dat zij met paard en al de kerk zouden binnengaan. Helemaal voorin de kerk kan men afdalen naar de crypte, waar de geboortegrot is (geen stal, zoals wij vaak afbeelden; dieren werden in die omgeving in grotten opgevangen). De plek is met een ster aangegeven en er branden meerdere olielampjes. Hier werd God een geboren mens... Je wordt er echt stil van als je dat realiseert. Maar de werkelijkheid zal zijn dat een menigte achter je drukt en van stilte daar absoluut geen sprake is.

Vallei

De andere plek die pelgrims in Bethlehem bezoeken, is net buiten het stadje gelegen: het herdersveld. Hier zijn diverse grotten te bezichtigen. Er zijn meerdere plekken gecreëerd waar groepen een viering

kunnen houden. Het uitzicht is er mooi, over de vallei. Je kijkt recht naar een tegenover gelegen Israëlitische nederzetting, de realiteit van onze tijd. Verderop ligt Jeruzalem. Beide bijbelse steden - zo intens verbonden in het Christendom door de geboorte en het sterven van Jezus - worden nu gescheiden door een grote muur. Een muur die Israël veiligheid moet geven, maar die in Bethlehem veel ellende gaf (o.a. afbraak van woonwijken). Door de muur kwam het leven van de Palestijnen onder druk te staan.

Inwoners van Bethlehem

De pelgrims komen en gaan, iedere dag weer. Vaak duurt een bezoekje aan Bethlehem niet langer dan een ochtend of een middag. Maar in Bethlehem woont ook een christelijke gemeenschap. Voor hen wordt het steeds moeilijker in vrijheid te leven en te geloven. Vele christelijke families hebben de afgelopen jaren Bethlehem verlaten om elders in de wereld (vooral Europa en Amerika) een beter bestaan op te bouwen. Halverwege de vorige eeuw werd Bethlehem nog als een christelijk dorpje beschouwd maar nu is de bevolking overwegend islamitisch. Niet iedereen krijgt die kans om te vertrekken of kiest juist ervoor om in Bethlehem te blijven. Zoals Mary Morcos, een Palestijnse christelijke vrouw (55): "Het is een voorrecht in Bethlehem, de

Foto: Jochem Oor

geboorteplaats van Jezus, geboren te zijn en er te mogen wonen. Als echter de situatie in het Heilig Land - dat in feite onheilig is geworden - niet verbetert, zal het niet lang duren voordat hier geen christenen meer wonen. Het is voor ons geen optie hier een abnormaal leven te blijven leiden. Je leeft tenslotte maar één keer. Wij willen de bezetting met alle problemen op het gebied van economie en reizen niet en ook geen enkel soort van extremisme zoals van *Da'aash* (IS)."

Alle naties

Roger Salameh (30) ziet ook de twee kanten van Bethlehem als woonplaats: de blik naar de wereld door de komst van de pelgrims maar ook de blik op de omgeving die soms treurig stemt. "Ik beschouw Bethlehem als een plaats voor alle naties. Mensen van over de hele wereld komen het Heilig Land bezoeken, ervaren en verkennen. Ik heb het geluk dat ik dicht bij de Geboortekerk woon. Op dit moment is de situatie op de Westelijke Jordaanoever en in Jeruzalem erg moeilijk, met geweld, onrecht en onderdrukking. Het is advent, maar we voelen de vreugde van Kerstmis niet. Veel christenen verlaten de geboorteplaats van Jezus vanwege alle geweld en onrecht. Laten we elkaar de hand reiken om een einde te maken aan deze onrechtvaardige

situatie aan beide kanten, in de hoop dat de vrede zich over de hele aarde mag uitstrekken."

Sterk zijn

Ondanks alle (dagelijkse) moeilijkheden blijft de christelijke gemeenschap in Bethlehem positief en optimistisch. Of zoals Elias Abu Akleh, een man van 62 die al veel heeft gezien, zegt: "In deze boos makende situatie moet je sterk zijn, leven en toch van je tijd genieten en je toekomst met geestdrift en enthousiasme tegemoet zien. Ondanks het harde leven, moeten we de geboorte van Onze Heer met vreugde vieren en de blijdschap bewaren in onszelf en in ons gezin." Rania Murra vult aan: "Als moeder wil ik voor mijn kinderen een sfeer van vreugde en geluk scheppen, ondanks het moeilijke leven dat ze hebben en nog zullen hebben. Ik moet hen helpen om te blijven leven met hoop en *sumud* (Arabisch voor een speciale manier van volharding - bron Wikipedia) en ik droom van een

betere toekomst. Ik moet in hun hart de zaden planten van liefde, hoop, vergeving en gerechtigheid, zodat ze zich kunnen voorbereiden op Kerstmis."

Huis van brood

In Bethlehem kwam 2014 jaar geleden *Hoop* ter wereld als een bundeltje *Liefde* in de armen van Maria. En in 2014 is Jezus (Hebreeuws voor God redt) nog steeds reden tot *Geloof* in vrede, een betere toekomst en eenheid onder de mensen. Laten we ons in deze Kersttijd inspireren door de woorden van onze medechristenen uit Bethlehem. Hoe zij Kerstmis vieren in de geboorteplaats van Christus in 2014 geeft ons deze Kerst voedsel tot nadenken. Typisch Bethlehem... Huis van brood. <

Eric van Teijlingen

Met dank aan Beate Gloudemans, Toine van Teeffelen en de genoemde inwoners van Bethlehem.

In navolging van de vele pelgrims, bezocht paus Franciscus eind mei 2014 ook Bethlehem. Bij een viering op het centrale plein bij de Geboortekerk, riep hij op tot vrede. Hij nodigde daarbij de President van Israël en de President van de Palestijnse Autoriteit uit om samen met de Oecumenisch Patriarch in Vaticaanstad te komen bidden Dit gebed vond plaats met Pinksteren van dit voorjaar.

Een persoonlijke belevenis van Kerstmis

Kerstmis is voor veel voorgangers een drukke tijd. Er zijn extra diensten met vaak overvolle kerken.

Hoe beleven bisdompriesters de kerstdagen? Wat nemen zij ervan mee? Twee priesters vertellen. Plebaan van de kathedraal in Haarlem Hein Jan van Ogtrop (in *Samen Kerk* bekend als 'de Kerkengek') die op 5 december j.l. 75 jaar is geworden en voor de 47ste keer Kerstmis als priester zal vieren. En kapelaan Johannes van Voorst, een neef van de plebaan, en dit voorjaar priester gewijd. Hij viert zijn eerste Kerstmis als priester in Assendelft en 't Kalf. Een interview met twee familieleden in de boekenrijke woonkamer van de plebaan.

Hein Jan, heb jij nog herinneringen aan je eerste Kerst als priester?

"Ik was kapelaan in de Lucas in Amsterdam, maar heb aan mijn eerste Kerst niet al te diepe herinneringen. Wel aan de tijd dat we Kerstmis op seminarie Warmond vierden. Dat beleefde ik als het mooiste wat er was. We vierden kerstmis met alle studenten en mochten pas op Tweede Kerstdag naar huis. De liturgie van de nachtmis, en dan met name het gregoriaans, was wonderschoon. Het feest was door de hoeveelheid studenten niet onmiddellijk heel huiselijk. Die huiselijkheid voelde ik vooral in de kapel tijdens de vieringen. De beleving van Kerstmis veranderde wel naarmate ik meer pastorale ervaring op deed."

Johannes, vierde jij ook kerst op het seminarie de Tiltenberg?

"Nee, wij kregen daarvoor al vakantie en Kerstmis heb ik thuis in mijn parochiekerk gevierd. Ik was daar actief als acoliet en later als ceremoniaris. Een bijzondere ervaring voor mij was om drie jaar geleden Kerstmis te vieren in Bethlehem. Ik heb daar een aantal weken gewerkt bij de Blauwe Zusters die ook in Heiloo actief zijn. Zij runnen daar een weeshuis voor gehandicapte kinderen. Het was bijzonder daar gedurende vijf weken te werken en Kerstmis op die bijzondere plek en onder die bijzondere omstandigheden te beleven. Ik was dicht bij de geboortegrot en kon daar dan ook vaak bidden. Zeker 24 december was een groot feest, met de intocht van de patriarch en later op de avond de nachtmis."

Is je gevoel van kerstmis door deze ervaring ook veranderd?

"Ja, omdat in onze beleving het feest soms als sprookjesachtig wordt ervaren. Door Kerstmis in Bethlehem te vieren, en in die bijzondere

omstandigheid, voegde het wel veel meer realiteitszin toe aan het feest. Meer ook aan de diepere beleving van het kerstverhaal."

Hein Jan, hoe veranderde je beleving van kerstmis door je pastorale ervaring?

"Ik ben nogal allergisch voor al het sentimentele rond Kerstmis. Ik heb ook geen kerstboom of romantisch stalletje in mijn kamer staan. Kerstmis is voor mij de beleving dat God solidair is met mensen die lijden. Niet voor niets verwijzen de doeken waar de kleine Jezus in gewikkeld wordt, al naar zijn lijkwade. Daarom kijk ik tijdens de nachtmissen bijzonder naar de mensen die in de kerk zitten. Wie zitten daar, wat gaat er door hen heen, wat hebben ze meegemaakt. Afgelopen jaar hebben we vlak voor kerstmis in onze kathedraal afscheid genomen van een ziek maar moedig meisje, zeven jaren jong. Daar werd mijn kerst en die van mijn collega en onze helpers wel sterk door gekleurd. Tegelijk gaf het een ongelofelijke diepgang. Kerstmis is daarmee niet zozeer het feest van de romantiek, maar van het kleine en het kwetsbare dat in iedere mens zit en waar God, middels de geboorte van Jezus, bijzonder deel van wil uitmaken."

Zijn de mensen die in al die jaren naar de nachtmissen kwamen veranderd?

"Dat weet ik wel zeker. Toen ik pas plebaan was, waren de nachtmissen in de kathedraal een 'hot item'. Er werd voortdurend gebeld wat er gezongen zou worden. Ik antwoordde dan steevast dat we ook Lucas 2 zouden lezen. Er wordt nog steeds veel gebeld en we moeten vanwege de veiligheid nog altijd kaarten uitgeven. Maar degenen die nu naar onze nachtmissen komen, zijn heel serieus en hechten aan een goede liturgie en een sterke verkondiging. Daar waar in die eerste jaren nogal eens

gekucht werd tijdens de preek, is het nu vaak muisstil. Je hebt als voorgangers de opdracht om de boodschap uit de Schrift te verbinden met dat wat mensen meemaken. Dat moet je goed kunnen verwoorden. Dat verwachten de mensen nu misschien veel meer dan vroeger. En we hebben een krachtig verhaal met Kerstmis, zowel door de profeet Jesaja als de evangelist Lucas, en wat een hoogtepunt bereikt in de Proloog van Johannes op de Eerste Kerstdag."

Johannes, hoe kijk je aan tegen je eerste Kerst als priester?

"Als diaken beleefde ik het geheel al anders, zeker omdat ik voor het eerst in de liturgie het kerstevangelie mocht verkondigen. Als priester sta je nog meer in het episch centrum van de liturgie. Sterker nog, ik ben mij er van bewust dat ik er middenin mag staan. En om dan de levens van mensen te mogen verbinden met het mysterie van de menswording is iets prachtigs, waar ik ook bijzonder naar uitzie."

Hoe is je voorbereiding op de kerstpreek?

"Al in dit gesprek hoor ik dingen die ik mogelijk meeneem. Maar concreet

ben ik van plan mij voor een dag terug te trekken in een klooster om de rust te vinden om mij hierop te kunnen voorbereiden."

Hein Jan, jouw preek is zeker gauw klaar!

"Helemaal niet! Ik ben altijd al heel lang tevoren met de kerstpreek bezig en de bouwstenen daarvan doe ik op in het dagelijks leven, bijvoorbeeld tijdens het boodschappen doen bij de Aldi. Het verhaal is ieder jaar hetzelfde, maar de invalshoek kan verrassend anders zijn, omdat de wereld en de mensen voortdurend veranderen. Ik ben daar dan graag mee bezig, waardoor ik zo'n drie dagen voor kerstmis de concrete preek heel snel op papier heb."

Heb je iets tastbaars wat jouw kerstgevoel mede bepaalt?

"Ieder jaar lees ik met veel plezier, naast heel veel andere werken, graag mijn eigen exegeseboeken met de kerstverhalen door. Ik vind het belangrijk om blijvend met de teksten bezig te zijn. Wat dat betreft zou de adventstijd voor mij veel langer mogen duren, juist om door

de schrift de Menswording van God nog dieper te kunnen doorgronden. De Proloog van Johannes met daarin 'en het Woord is vlees geworden', is daarom de meest tastbare tekst die ik met Kerstmis tot mij neem."

Johannes, heb jij een concreet voorwerp wat jou extra aan Kerstmis bindt?

"Ik heb een herder uit het Heilig Land, die onderdeel uitmaakt van een hele kerststal die uit olijfhout is gesneden. Met name die herder is mij dierbaar, omdat het een beeld is van de herder die ik graag zou zijn, en die zich verbonden voelt met de kleine Jezus die verder zal uitgroeien tot inderdaad dat 'Woord dat vlees is geworden.' Deze herder staat door het jaar heen altijd op mijn kast."

Hein Jan, zijn de kerstdagen vermoeiend?

"Als je 75 wordt, dan is de vermoeidheid een factor waar je steeds meer rekening mee moet houden. Gelukkig weten de mensen, waar ik na de vieringen naar toe ga, dat ik misschien een beetje in slaap val. In de dagen erna probeer ik altijd iets leuks te doen in de vorm van een bezoek aan een museum bijvoorbeeld. De kerstdagen zijn vol, ook geestelijk, en dan is het goed om even de zinnen te verzetten. Om je daarna te beseffen dat het weer bijzondere dagen zijn geweest waarin je als priester zoveel voor anderen hebt mogen betekenen."

Johannes, is er naast alle vieringen voor jou nog tijd voor feestelijkheden in de privésfeer?

"Ook na de kerstdagen gaan de vieringen gewoon door, en dat is mooi. Natuurlijk is er op de dagen zelf wel gelegenheid voor familiebezoek, maar dat zal ik dit jaar dan goed moeten plannen." <

Eric Fennis

De kracht van de kerststal

In deze laatste dagen van het jaar zijn de dagen kort en somber. Echt de donkere dagen voor kerstmis. Een tijd om uit te zien naar het komende kerstfeest. Menigeen kijkt uit naar de geboorte van het kerstkindje in de kerstnacht en het samenzijn met hen die ons dierbaar zijn. Huizen worden versierd met bomen en ballen, complete kerst- en wintertaferelen worden opgebouwd en natuurlijk ontbreekt ook de kerststal niet. Voor wie nog geen kerststal heeft of, net als ik, altijd blij wordt van een kersttafereeltje, is de Abdi van Egmond de aangewezen plaats. Niet alleen is er weer een mooie stal in de abdiijkerk, ook zijn er in de naastgelegen Benedictushof en in het tentoonstellingspaviljoen weer vele kerststallen te zien. Broeder Thijs vertelt over de kerstallentraditie.

De kerstallententoonstelling in de Benedictushof werd op 14 november geopend door vader Abt van de Abdi van Egmond, samen met de burgemeester van Bergen. Ze ontstaken een speciale kaars met de tekst "in afwachting van het licht" en spraken een gebed uit. Tevens werd de verkoop van kaarsjes gestart waarvan de opbrengst bestemd is voor vluchtelingen uit Iraaks Koerdistan.

De traditie van de kerststallen in de Abdi van Egmond bestaat al een tijd en geniet inmiddels wijd en zijd bekendheid. Door de jaren heen is er veel veranderd. De collectie is uitgebreid tot een geweldig assortiment. Broeder Thijs Ketelaars O.S.B. is vele jaren verantwoordelijk geweest voor de abdijskaarsen. Hij stond aan de wieg van de kerstexpositie. Ik mocht hem enkele vragen stellen voor *Samen Kerk*.

Broeder Thijs in de Abdiwinkel

Broeder Thijs, de Benedictushof is een multifunctionele ruimte die nu helemaal in kerstfeer is omgetoverd. Wat is de kracht van de kerststal volgens u?

"De huidige samenleving wordt sterk getekend door beeldtaal. Denk aan de reclame maar ook aan alle pictogrammen en logo's. De kerststal blijkt dan ineens een heel moderne manier om het oude geloofsverhaal te verbeelden. Geen theorie, geen veelvoud van woorden, maar beelden uit het alledaagse leven, waarin ons wordt getoond hoe menselijk het geheim van God onder ons is verschenen."

Wat betekent de ambachtelijke kaarsenfabriek voor de abdi?

"Elke abdi moet zelf in zijn levensonderhoud voorzien. Dat is niet zo eenvoudig. In Egmond maken we al ruim zeventig jaar kaarsen. Daarmee proberen wij niet alleen ons brood mee te verdienen, maar we hopen met die kaarsen ook een teken van hoop te verspreiden. Want wat is er mooier dan mensen een licht aan te reiken in het soms zo donkere bestaan?"

Zijn er naast de kaarsen nog andere producten die specifiek van de Abdi van Egmond zijn?

"Behalve kaarsen maken we sinds enige tijd ook jam, dressings en chutneys uit eigen keuken. Mogelijk wordt dat assortiment binnenkort nog uitgebreid. Maar dat is nog een verrassing."

Welke korte gedachte of wens wilt u de lezers van Samen Kerk meegeven voor het komende Kerstfeest?

"Wij mensen zoeken het vaak in het grote en grootse, maar voor mij is het grootste geheim dat God zelf zich zo klein heeft gemaakt. Wat zou het leven niet winnen als ook wij ons geluk daar zouden zoeken. In het zorg dragen voor al die kleine mensen, die allen zonder uitzondering tot Jezus' familie behoren." <

Berry Klaassens

Wereldwijde kerststallen

De vereniging "Vrienden van de Kerstgroep" – Nederland laat in het tentoonstellingspaviljoen dit jaar de verzameling zien van de onlangs overleden mevrouw Riet Koot.

Haar levenswerk is bij legaat aan de vereniging nagelaten en de werkelijk indrukwekkende collectie is nu te bezoeken.

Letterlijk van over de hele wereld zijn er exemplaren te zien. Naast de kerstgroepen en stalletjes zijn er ook bijzondere sculpturen die de reis naar Bethlehem laten zien en de vlucht naar Egypte.

Kerstgroep uit Bethlehem

Kerstgroep uit China

Bezoek de kerststallen

De tentoonstelling is tot 6 januari dagelijks geopend van 10.00 tot 17.00 uur met uitzondering van oudejaarsdag, dan sluit de tentoonstelling om 15.00 uur. Eerste Kerstdag en Nieuwjaarsdag is de tentoonstelling gesloten. Ook worden er nog verschillende activiteiten georganiseerd:

- 17 dec. kerststukjes maken voor kinderen en hun ouders
- 21 dec. lezing Kerst en muziek door Jan Maarten Koeman
- 24 dec. kersthangers maken voor kinderen en hun ouders
- 4 jan. klankbeeld Driekoningen van 11.00 tot 15.00 uur op elk heel uur

Info: www.vriendenvandekerstgroep.nl

Vader Abt van de Abdi van Egmond en de burgemeester van Bergen openen de kerstallententoonstelling.

Kerstmis 2014

De wereld is in chaos, maar er is hoop. De mensheid is niet volledig aan zichzelf overgelaten. 2000 jaar geleden brak de hemel open. Herders zagen een groot licht. Engelen wezen hen de weg. De Messias was geboren. Gods Zoon mens geworden. Sindsdien gaat zijn Geest over deze wereld. Maar ook de Boze trekt zijn spoor. Uiteindelijk zal het goede overwinnen. Dat is goddelijke belofte. De Heer kent zijn tijd.

Je hoeft Hem niet te zoeken.
Hij zoekt jou.
Je moet je alleen laten vinden.

Verwongen beelden van God

Als dat perspectief van God, hoop en eeuwigheid er niet meer is, verandert alles. Bestaande waarden en normen, het besef van humaniteit, alles verliest z'n grondslag. We hebben het gezien in de vorige eeuw, die beheerst werd door atheïstische ideologieën en een ongekende mensen-verachting. Maar ook religie is niet zonder meer een garant voor vrede en humaniteit. Verwongen beelden van God en eeuwigheid kunnen evenzeer tot wreedheid leiden. Dat zien we vooral in onze tijd. In het extremisme van de zgn. Islamitische Staat heeft zelfs religie onmenselijke vormen aangenomen. Niemand lijkt hier een antwoord op te hebben. Niet de gematigde authentieke Islam, en nog minder westerse politici en militairen. Hoe moet je mensen bestrijden die niet bang zijn voor de dood, omdat ze daarin een snelle weg zien naar het paradijs, zelfs als ze daarbij onschuldige mensen mee de dood in sleuren. Hoe moet je omgaan met mensen die denken God te behagen door 'ongelovigen' de keel door te snijden. Daar is geen kruid meer tegen gewassen. Daar staan politici en militairen vrijwel machteloos.

Een vader zoekt zijn kind

Dit is vooral een morele en spirituele vraag. Het gaat om het dichten van bronnen van haat, en het weerspreken van verwongen beelden van God en eeuwigheid. Daaraan ontlenu extremisten hun kracht en fanatisme. Decennia lang is de haat tegen het Westen gegroeid, waaraan ook de westerse neokoloniale politiek niet vreemd is. Wat kunnen we nu nog doen? Ik denk twee dingen: het aanreiken van een authentiek Godsbeeld, en bidden. Kortgeleden zag ik een documentaire over een vader die zijn zoon zocht. Er was thuis ruzie geweest, de jongen had zijn ouders onrecht aangedaan, en was daarna de wereld ingetrokken en vermist geraakt. Zijn vader heeft toen zijn baan opgezegd, al z'n bezit verkocht en is zijn kind gaan zoeken. Jarenlang is hij

de halve wereld doorgetrokken, totdat hij z'n zoon vond en weer in de armen kon sluiten. Alle ruzie en verwijten waren totaal vergeten. Een mooier beeld van wie en hoe God is, kun je niet vinden. Je hoeft Hem niet te zoeken. Hij zoekt jou. Je moet je alleen laten vinden, door open te zijn voor zijn bestaan en zijn liefde, door de bereidheid je leven te richten naar waarheid en gerechtigheid, en door te bidden, al is het maar door een zucht van het hart. Geen enkel gebed gaat verloren.

Gered door gebed

Eeuwen vóór Christus trekt de koning van Assur, Sanherib, met een enorme overmacht op naar Jeruzalem. Hizkia, de koning van Juda, weigert de stad over te geven. Sanherib schrijft hem dan een brief en hoont: "Wie denk je wel dat je bent. Je hebt toch zelf gezien hoe Assur alle volken heeft verslagen. Hoe zou Jeruzalem dan gespaard blijven. Laat je niet bedriegen door de God op wie je vertrouwt, Hij zal je niet uit mijn handen kunnen redden." Hizkia gaat naar de tempel en legt de brief open op het altaar voor de Heer, en bidt: "Heer, Gij alleen zijt toch God over alle koninkrijken der aarde. Hoor hoe Sanherib U, de levende God, hoont. Verlos ons uit zijn

greep, opdat alle volken der aarde erkennen dat Gij God zijt, en Gij alleen."

Die nacht, zegt de Schrift, trok de engel van de Heer uit en bracht dood en verwarring in het legerkamp van Assur. Sanherib brak op en keerde vernederd terug naar Assur, waar hij stierf.

Of het nu ons persoonlijk leven betreft, of de situatie in de wereld, de Heer wacht op ons gebed en vertrouwen om redding te kunnen brengen. Laten we, net als de herders en wijzen, ons gebed en goede daden, maar ook onze noden en zonden, neerleggen bij het Kind van Betlehem. Hij zal ons innerlijke vrede geven en uitkomst, al is het misschien langs heel andere wegen dan wij zouden verwachten. Ik wens u in die zin een gezegend Kerstfeest toe. <

Jozef Marianus Punt
Bisschop van Haarlem – Amsterdam

De bedoeling van deze serie artikelen is om aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. In binnen- en buitenland zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een fraai (of minder fraai) boekje over verschenen? Zend het ons: dan schrijven wij er misschien over. Dit keer gaan we weer eens naar Amsterdam: onlangs (28 september) is de Mozes daar weer als kerk in gebruik genomen door de gemeenschap van Sant'Egidio. Ze nodigen ons uit gauw langs te komen.

Voorgevel Mozeskerk

Kerk met een nieuwe openheid

Alle katholieken in de Noordelijke Nederlanden zouden onder het nieuwe grote bisdom Amsterdam vallen. Dat werd bij concordaat tussen koning Willem I en de Heilige Stoel in 1827 bepaald. Er werd door architect De Greef een ontwerp gemaakt voor de nieuwe kathedraal. De plannen zijn onlangs weer tevoorschijn gekomen. Het heiligdom had op de huidige Nieuwmarkt moeten verrijzen. Van de plannen kwam ten gevolge van de Belgische opstand niets terecht en Nederland moest tot 1853 wachten toen de katholieke bisdommen weer werden opgericht of nieuw gesticht. Jammer voor Amsterdam: Haarlem werd de bisschopstad en de Amsterdamse kathedrale bouwplannen konden de la in.

Van schuilkerk tot zuilkerk

Het kathedraalontwerp van Willem en de zijnen werd (vrij vertaald) door de Belgische architect Suijs gehanteerd bij de bouw van de nieuwe kerk van de Franciscanen. De glorie dagen van de beroemde middeleeuwse pater Brugman leken terug te komen na de schuilkerkentijd. De nieuwe kerk werd toegewijd aan de H. Antonius van Padua maar raakte beter bekend als 'de Mozes' omdat hij de plaats innam van de oude schuilkerk op de plaats van de twee naast elkaar gelegen huizen. De geschiedenis vermeldt dat in 1641 'Mozes' werd gekocht en toen dat huis te klein was in 1682 ook 'Aäron'. Een illegale bouwactie leverde een bruikbare schuilkerk op. Toen er echter elders (in Den Haag), in zo'n soort kerk in 1690 mensen door

de vloer van de bovengalerij waren gezakt, werd (mede op aandringen van de Poolse gezant) in Amsterdam toestemming gegeven voor nieuwbouw van sommige verborgen kerken waaronder de Mozes. De nieuwe schuilkerk was een flink gebouw waar in 1720 een enorm altaar in werd geplaatst: een werkstuk toegeschreven aan de Rubensbewonderaar Jacob de Wit. Het vult tot op de dag van vandaag het hoofddeel van de altaarwand van de huidige kerk. Maria als hemelkoningin zien wij in goed gesprek met Mozes en Aäron en natuurlijk haar Zoon. Het kruis dat het altaar bekroond wordt door de koperen slang die Mozes liet maken omkringeld. Een prachtige Oud- en Nieuwtestamentische coöperatie. Men kerkte 150 jaar in de oude Mozes. De, nog grotere, 'nieuwe' Mozes kwam in 1841 gereed. Architect Suys tekende ervoor en maakte als gezegd gebruik van de oudere ontwerpen voor de Amsterdamse kathedraal die er nooit kwam.

De Mozes en Aäron aan de later gedempte Houtgracht

De gevelstenen van Mozes en Aäron

Misschien kreeg daarom de Mozes kathedraalachtige allure: in de Mozes gebeurde meer dan elders. Bekend is dat Liszt er in 1866 kwam dirigeren en dat voor de uitvoering van zijn Mis een enorme pauze op de koortribune werd gehesen en een piano en een harp (door Liszt zelf bespeeld). Ook dames mochten meezingen. Kort daarna kwamen in 1867 de strakke Romeinse richtlijnen waarin dat allemaal verboden werd en de dagen van het gezellig concerten in de Mozes waren geteld.

Contacten met de buitenwereld

De kerk stond vroeger aan het water van de Houtgracht, die helaas in 1882 gedempt is. Niet helemaal helaas want op de vlakte die toen ontstond kwam het beroemde Waterlooplein met het bekende marktgebeuren. Er waren goede contacten vanuit de Mozes met de marktkooplieden. Pastoor Burgmeijer kreeg in 1891 een serenade van de marktkooplied die hem prezen als goede klant. Belangrijker was de morele steun die de joden van het plein in hem herkenden. De pastoor werd vooral gehuldigd uit dankbaarheid voor zijn protest tegen de pogroms in Rusland en zijn hulp aan de arme joden in de niet altijd winstgevende diamantindustrie in Amsterdam. In de toespraken kreeg de Mozes van de marktkooplieden de eretitel 'synagoge'. De echte synagogen echter liggen aan de overkant. Dramatisch zijn de razzia's die plaats vonden in de tweede wereldoorlog. Het verhaal gaat dat tijdens zo'n razzia een aantal joodse kinderen de Mozes invluchtten. Ze werden er door de soldaten uitgehaald op één na. Een jongen was de preekstoel opgevlucht en bleef onopgemerkt. Later meldde hij zich bij

pastoor Ruysenaars. Die was uit het goede Mozes-hout gesneden en zorgde voor een veilig onderkomen voor deze jongen. Hij kwam in Vaals terecht en werd daar als monnik uitgedost. Daar was hij veilig tot één 'echte' monnik gewetensproblemen (!) kreeg en hem wilde aangeven. Gelukkig rook men tijdig lont en is hij elders ondergebracht. Bij de begrafenis van pastoor Ruysenaars, vele jaren na de oorlog, kwam dezelfde jongen, als volwassen man, zijn respect betuigen en sprak vanaf de preekstoel waar hij zich ooit in had verstopt.

Bijna ten onder gegaan

De Mozesparochie raakte na de oorlog enigszins ontvolkt. In 1941 was nog het luisterrijke boek *Van Schuilkerk tot Zuilkerk* verschenen van de paters van Heel en Knipping OFM maar in een artikel in de *Katholieke Illustratie* van 1953 voorzag men de ondergang van de Mozes. Gelukkig kwam die er niet. Wel moest de oude pastorie, rechts van de ingang, wijken voor de weg naar de IJtunnel. Aan de andere kant van de kerk werd toen een nieuwe pastorie gebouwd, tevens vormingscentrum. De stichting Mozeshuis werd opgericht en tal van nuttige initiatieven ontwikkelden zich.

Een kerk met een nieuwe toekomst

Met joden en moslims werd er gebeden voor de vrede in het Israël en Palestina en, ten tijden van de tweede golfloorlog, vonden daar gezamenlijke gebedsbijeenkomsten plaats. Vanuit het stadhuis bezocht de toenmalige burgemeester Cohen regelmatig de Mozes. Jan Ruijter was de bevoegde directeur. Helaas werden de activiteiten van het Mozeshuis in 2013 beëindigd. Wat moest er nu met het complex gebeuren? Een wonder geschiedde: de gemeenschap Sant'Egidio had interesse. Deze gemeenschap werd in 1968 in Rome gesticht door Andrea Ricardi. In een kapel in Trastevere verzamelde hij studenten voor gebed en actie. Zij hielpen en helpen kinderen uit achterstandswijken met hun huiswerk en bezoeken ouderen. In samenwerking

De herinwijding van de Mozes op 28 september 2014

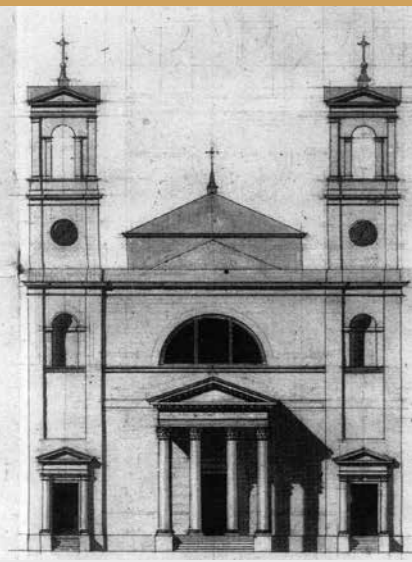

Zicht op het altaar van Jacob de Wit met Mozes, Aäron, Petrus en Paulus en het kruis met koperen slang in top

met de gemeenschap in Antwerpen en het bisdom is men nu in Amsterdam gestart. Op 28 september 2014 werd het hele Mozescomplex in gebruik genomen en de kerk opnieuw ingewijd. Aan Mozes maakte de Enige ooit bekend dat Hij het geroep van zinnen in nood had gehoord. Mozes wordt nu geholpen door Sant'Egidio en wil men opnieuw naar de noodroepen van de mensen in onze dagen luisteren. Samen met anderen van goede wil kan men hopelijk tot in lengte van dagen velen tot zegen zijn: Proficiat! <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van bovengenoemd boek *Van Schuilkerk tot Zuilkerk*; van de studie van Thomas van der Dunk, *Een kathedraal voor Amsterdam* en van het eerder artikel in *Samen Kerk* in deze rubriek van september 2004. Dank aan Sant'Egidio voor het beschikbaar stellen van de foto's. Iedere dinsdag en vrijdag om 20 uur bent u welkom bij het avondgebed, de zondagse Eucharistieviering is om 17 uur.

Het plan van J. de Greef voor een Amsterdams kathedraal

Het sacrament van de wijding

Een groot geschenk van God aan ons

De kudde van Jezus met liefde wijden

Er zijn drie orden van het wijdingsambt: bisschop, priester en diaken, waarbij de bisschop de volheid van het wijdingsambt heeft. Dat wil zeggen, dat hij gewijd wordt tot opvolger van de apostelen en deel wordt van het college van bisschoppen. Samen met de paus en de andere bisschoppen is hij verantwoordelijk voor de hele kerk. Paus Franciscus zegt in zijn catechese over dit sacrament: "De bisschop, de priester en de diaken moeten de kudde van Jezus wijden, met de kracht van de heilige Geest, en volgens het hart van Jezus, dat een hart van liefde is." Kortom, het is een bijzondere manier om je leven aan God te geven en om de mensen nabij te zijn.

Ten dienste van de gemeenschap

In dit artikel ligt de nadruk op het priesterschap. De priester is een medewerker van de bisschop, daarom belooft hij in de wijdingsplechtigheid de bisschop en zijn opvolgers gehoorzaamheid. De eigenlijke wijding vindt plaats door handoplegging en gebed van de bisschop om de heilige Geest. Zo wordt duidelijk dat het priesterschap een genade, een geschenk is. Een priester kan alleen maar "priester" zijn in de kracht van de heilige Geest. Met de bisschop werkt de priester mee aan drie belangrijke taken: de verkondiging van het woord van God, het bedienen van de sacramenten en het leiding geven aan de hem toevertrouwde parochie(s). Een priester staat dus aan het hoofd van een gemeenschap, en dat betekent dat hij zich ten dienste stelt van die gemeenschap. Paus Franciscus verwoordt het zo: "Krachtens de wijding wijdt de bedienaar zich volledig aan zijn gemeenschap en bemint haar met heel zijn hart: zij is zijn gezin."

Dit artikel is een onderdeel van een reeks in *Samen Kerk* over de sacramenten. Tijdens zijn leven sprak Jezus met mensen, velen van hen genas Hij en ontvingen een nieuw perspectief. In de sacramenten wil Jezus bij ons zijn en daarom kunnen we in de sacramenten Jezus op bijzondere wijze ontmoeten en van Hem de kracht ontvangen voor onze levensweg. Dit veronderstelt van onze kant wel geloof, zodat Hij ons in de sacramenten werkelijk kan bijstaan. Kortom: welke sacramenten zijn er en wat betekenen ze? En wat is de relatie met het dagelijks leven? Deze keer staat het sacrament van de wijding centraal. Net zoals het sacrament van het huwelijk ondersteunt het sacrament van de wijding mensen bij hun levensroeping.

Priesterschap én huwelijk in crisis

Wat je ziet, is dat in tijden dat het huwelijk zich in een crisis bevindt, ook het priesterschap in crisis verkeert. In beide gevallen gaat het om een levenslange verbintenis, en veel mensen vinden het moeilijk om die aan te gaan. De vraag is hoe wij in deze tijd tegen het priesterschap aankijken. Vroeger was men er trots op als een zoon of familielid priester werd. Vandaag de dag is dat vaak niet meer zo, omdat het ook geen gemakkelijke keuze lijkt en is. Wij schieten daarbij naar mijn mening vaak door in twee uitersten: ofwel we plaatsen de priester op een voetstuk, denken dat hij niets fout kan doen en vergeten onze eigen taak als leek in de Kerk op te nemen, ofwel we kraken priesters alleen maar af en belemmeren hen zelfs om zijn priesterschap uit te oefenen. Graag zou ik u in dit kader willen uitnodigen om eens te na te denken hoe u en uw parochie kunnen bijdragen aan een klimaat, waarin priesterroeping kunnen ontkiemen en groeien.

Groot geschenk

Ik denk namelijk dat het priesterschap één van de grootste gaven is, die God ons schenkt en wil schenken, iets om dankbaar voor te zijn. Het "ja" zeggen van de priesters tegen God maakt voor ons de ontmoeting met God mogelijk, met name door deelname aan de eucharistie en het ontvangen van vergeving en bevrijding in het sacrament van boete en verzoening. Beseffen we wel wat voor groot goed dit is? Op alle plaatsen waar er in een situatie van een krimpende Kerk nieuw élan ontstaat, is het me opgevallen dat priesters en leken met elkaar samenwerken, elkaars roeping en talenten onderkennen en zo elkaar aanvullen.

Waarom mogen vrouwen geen priester worden in de katholieke Kerk?

Veel mensen denken, dat de katholieke Kerk vrouwen minderwaardig acht, omdat zij geen priester kunnen worden in de katholieke Kerk. De katholieke Kerk heeft echter juist een enorm respect voor vrouwen. Voor God hebben mannen en vrouwen dezelfde waarde, maar ze hebben verschillende taken en charismata (YouCat 257). Dat is voor mensen in onze tijd moeilijk te begrijpen, omdat elk onderscheid tussen wie of wat dan ook bij voorbaat als "discriminatie" wordt gezien.

De Kerk ziet zich gebonden door het feit dat Jezus bij de instelling van het priesterschap bij het laatste avondmaal uitsluitend mannen uitkoos hiervoor (YouCat 257). Daarom kan de Kerk deze keuze niet aanpassen. Zoals een zuster het ooit verwoordde: door Maria (een vrouw) kwam Jezus in de wereld, door de priester (een man) blijft Hij in deze wereld, in het mysterie van de Eucharistie. Nogmaals, deze keuze maakt vrouwen dus niet minderwaardig in de Kerk, integendeel. In de Bijbel en de kerkgeschiedenis zien we belangrijke vrouwen het evangelie verkondigen en invloed uitoefenen in de Kerk. Vanaf het begin gaat Jezus ook revolutionair met vrouwen om en spreekt hij met hen op gelijke voet. De eerste getuige van Zijn verrijzenis is een vrouw. Maria, zijn moeder acht Hij hoog, en zij is bij de apostelen als zij met Pinksteren de heilige Geest ontvangen. Niettemin is het zo, dat bijvoorbeeld nog weinig vrouwen een (hoge) functie hebben in het Vaticaan. Maar het eigenlijke probleem is dat er nog relatief weinig leken (vrouwen én mannen) een functie hebben in het Vaticaan. Langzamerhand is dit aan het veranderen, met als doel de evangelisatie van onze wereld beter te dienen.

Gebed voor priesters

Ik hoop dat we de gave van het priesterschap weer meer gaan zien en onderkennen. In mijn eigen parochie bidden we sinds enige tijd met een groepje onder andere voor onze priesters (en andere leidinggevendenden). Ik heb gemerkt dat er hierdoor iets veranderd is. Daarvoor werd er gemakkelijk gemopperd en geklaagd. Nog steeds is het niet altijd gemakkelijk, maar in elk geval heb ik gemerkt dat onze blik, houding en spreken is veranderd. Laten we dus bidden voor onze priesters! En zo volgt ook het gebed om nieuwe priesters: om mannen die de moed hebben om antwoord te geven, als God hen voor het priesterschap roept. Juist in een klimaat waarin priesters welkom zijn en gewaardeerd worden, kunnen deze roeping tot bloei komen. <

Mirjam Spruit

Zie www.rkddocumenten.nl voor de catechese van paus Franciscus over het sacrament van de wijding (26 maart 2014).

Jong en oud, in verbondenheid met elkaar!

Ga mee met de bedevaart naar Rome die het bisdom in de meivakantie van 2015 samen met reisorganisatie VNB organiseert. Het is een unieke kans om **samen met het gezin naar Rome** te gaan! Beleef met jong en oud het geloof en ontdek deze bijzondere stad.

De groepen worden zo veel mogelijk per regio/parochie ingedeeld. Jongeren (van 18 t/m 30 jaar) en gezinnen met kinderen sluiten aan bij de regio/parochie, zo is het ook na de reis gemakkelijker om contacten te onderhouden. Daarnaast beleven gezinnen hun eigen momenten in het gezinsprogramma.

Gezinsprogramma met:

- speciaal programmaboekje voor ieder kind om de reis optimaal te beleven
- aangepaste rondwandeling voor kinderen
- sport en spel voor de kinderen (in een park in Rome)
- ontmoeting met andere ouders
- kinderwoorddienst en crèche tijdens de grote vieringen (behalve in de Sint Pieter).

“Dit geeft ons de mogelijkheid om Rome en Vaticaanstad echt te ontdekken en vooral te beleven”

Nico en José Wals uit Uitgeest denken erover om met hun gezin deel te nemen aan de bisdombedevaart naar Rome:

“Wij zijn enorme liefhebbers van het land Italië en gaan er altijd naar toe tijdens onze zomervakanties. Onze oudste zoon Thomas (10) was destijds helemaal in de ban van de pausverkiezing en wil met eigen ogen Rome en Vaticaanstad zien en beleven. Daarom zijn we vorig jaar één dag naar Rome afgereisd vanuit Zuid Toscane. Dit was echt te kort en hierdoor hebben we veel gemist. Dit was een teleurstelling voor hem. Hij kijkt dan ook erg uit naar een bezoek aan Rome en zou paus Franciscus graag zelf persoonlijk willen ontmoeten. De reis van het bisdom geeft ons de mogelijkheid om Rome en Vaticaanstad

echt te ontdekken en vooral te beleven, zowel cultureel als spiritueel. Het is fijn dat alles voor je wordt geregeld en er een apart programma is voor de gezinnen. Het lijkt ons leuk om in contact te komen met andere ouders van jonge kinderen om samen op te trekken en ervaringen te delen. Tevens kunnen de kinderen in contact komen met andere kinderen, zodat zij samen ook een leuke en leerzame tijd kunnen hebben tijdens de reis. We hopen dat de bisdombedevaart ons gezin mooie ervaringen oplevert zoals het ontdekken van de stad en samen met de kinderen ons geloof belijden in Rome.

Ook kijken we uit naar fijne gesprekken met andere bedevaartgangers, jong en oud. Dat het voor ons en de kinderen een fijne en leerzame reis mag zijn waar we met veel plezier op terug kunnen kijken!”

Heb je een vraag over het gezinsprogramma?

Stuur een mailtje naar bedevaart@bisdomhaarlem-amsterdam.nl met eventueel je telefoonnummer, dan nemen wij contact met je op! Kijk op www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl en www.facebook.com/bisdombedevaart voor meer informatie. Vraag een gratis folder aan met het complete programma via emke.debruijn@vnbreizen.nl.

Inschrijven?

Inschrijven is mogelijk tot 1 februari 2015 via de website www.vnbreizen.nl.

Kerstwensen

Kerstmis
2014

Beste donor,

Ik ken je naam niet en evenmin je woonplaats. Ik weet niet of je Nederlander of buitenlander bent. Ik weet niet of je een man of vrouw bent. Het enige dat ik weet, is dat je mij vorige jaar stamcellen hebt gegeven. Ik wil je laten weten dat ik veel aan je denk. Zonder jou was ik er waarschijnlijk niet meer geweest. Ik weet niet of je gelovig bent. Maar voor mij ben je een geschenk uit de hemel. Ik zou je wel meer willen schrijven maar ben opnieuw in het ziekenhuis en kan niet veel doen. Ik denk aan jou!

Wim Peeters

Lieve Chris,

Vanuit hier een warme kerstgroet naar jou in, voor jouw lieve ouders en zussen, zulke moeilijke dagen. Vorig jaar hebben we vlak voor kerstmis afscheid van je genomen na je moedig gedragen ziekte. Je was zeven jaren jong, maar dapper tot het laatste moment. In de kathedraal mochten Hein Jan en ik voorgaan in de afscheidsdienst die ondanks het grote verdriet ook veel troost en bemoediging heeft gebracht. Niet in de laatste plaats door de verhalen die over jou verteld werden en de foto's die we zagen van zoveel dierbare momenten met je familie en lieve vrienden en vriendinnen. Over jouw leven is door je moeder een prachtig boekje geschreven, waarin je beschreven wordt als dat engeltje dat met een rugzakje om naar een lief gezin in Heemstede wordt gezonden om daar geboren te mogen worden en te mogen groeien. Dat rugzakje had je nodig, zeker toen je ziek werd en steeds meer moed, kracht en doorzettingsvermogen nodig had. Toen je rugzakje leeg was, werd je teruggeroepen en was men in de hemel verbaasd dat

deze bij je terugkomst opnieuw zo vol zat. Maar dan nu met liefde en hele dankbare herinneringen.

Ik vertrouw er op dat je veilig bent op de plek die wij hemel noemen en dat daar goed voor je wordt gezorgd. En ik weet zeker dat je ouders en zusjes jou als heel nabij ervaren, want je bent en blijft met hen verbonden. En in deze dagen, nu engelen 'de dienst' uitmaken en opnieuw over de geboorte van een bijzonder kind zingen, doe jij dapper met hen mee. Jij bent net als Hij een bijzonder kind. Geen wonder dat juist jij ons met kerstmis zult begroeten als de engel die van hier naar daar ging en met de anderen over Zijn geboorte zult vertellen. Het zal je ouders en zusjes hopelijk opnieuw troosten, want ze missen je, maar gunnen jou die bijzondere plek dicht bij Hem. Dat je het daar maar heel goed mag hebben! Dag lieve Chris, en veel groeten van Hein Jan en mij!

Eric Fennis

Hallo Ukkepuk,

Wij kennen elkaar nog niet, achternichtje. Jij zit nog in de buik van je moeder. Of in de oven. Dat zeggen joodse mensen over een zwangere vrouw: 'zij heeft een kindje in de oven'. Mooi gezegd. Wij kunnen al wel door het ovenraampje naar je kijken. Via WhatsApp kregen we een 3D echo van jou waarop we nu al kunnen zien op wie je lijkt. Dat dat allemaal kan, terwijl je nog in de baarmoeder groeit. En je bent een meisje! Ook dat weten we al. Maar wie je bent, is voor ons nog een geheim. Dat is iets tussen God en jou. Je bent kostbaar in Zijn ogen en zeker voor je jonge ouders. Want wat gaf jouw aankondiging een commotie. Onverwacht, ongepland, je moeder nog studerende. Je vader in opleiding voor zijn droombaan. Er werd gewikt en gewogen. Gehuild en

gebeden. Kindje in de oven houden of niet... De eerste echo gaf de doorslag. Je moeder zag jou en wilde je nooit meer kwijt. Je stoere sterke vader liep naast zijn schoenen van trots. Je mocht door. En zo gaven jouw ouders je voor de tweede keer het leven. Nog voor je geboren bent.

Wij zijn op weg naar Kerstmis 2014 en zien uit naar het kerstdiner met de familie. Witte Kerst noemen we dat. Een vrolijke chaos met veel lekkere hapjes, muziek, wijn en liefde. Volgend jaar zit je bij ons aan tafel. Als eerste van de vierde generatie. We kijken naar je uit!

Anita Witte

Beste mevrouw Rina,

Afgelopen januari 2014 zat u naast mij in het vliegtuig op weg naar Helsinki, Finland. Doel: een vakantie naar het Finse Lapland. Tijdens de vlucht hebben we met elkaar gesproken over uw reislustigheid en dat u dat allemaal alleen deed. Ik vond u een stoere vrouw om zomaar alleen op pad te gaan. U deed dit al ruim twintig jaar en u vermaakte zich prima. Zo ook met het Lapse avontuur. U had een vlucht en hotel geboekt en verder zou u wel zien wat er stond te gebeuren. Wij hopen dat u net zo een mooie reis hebt gehad als wij. Het was werkelijk fantastisch om mee te maken.

Helaas vertelde u dat u uw oudste zoon had verloren aan kanker. Hij had nog net meegemaakt dat hij opa is geworden van zijn dochter. U hebt uw zoon zelf verzorgd, wat een mooie, maar ook zware weg is geweest. U had deze vakantie ook nodig om alles

even weer op een rij te krijgen en wellicht dat de kou daaraan mee kon dragen.

Tot mijn verbazing las ik uw mooie en verdrietige verhaal in *Kracht*, het gratis kwartaalblad van KWF Kankerbestrijding. Het verhaal is extra bij mij blijven hangen, omdat het LOOT (Landelijk Overleg Orgaan Toerclubs) dit jaar het 25-jarig jubileum heeft opgedragen aan het KWF. Vanuit elke provincie is er een motorclub geweest die een tourrit heeft uitgezet naar het plaatsje Achterveld (Utrecht). Vanuit het LOOT heb ik dit georganiseerd.

Ik zend u deze kerstwens en hoop van harte dat u door de donkere wolken de zon weer kunt zien schijnen. Heel veel sterkte toegewenst en maak er mooie kerstdagen van ondanks het grote gemis.

Petra Vermeer

Beste Dila,

Je hele leven woonde je in Mosul. Een fijne plek waar je rustig kon spelen, leren en groot worden.

Eeuwenlang hebben je voorouders (christenen) op deze plek gewoond. Maar dit jaar kreeg jullie huis een 'teken'. De Arabische letter 'nun' werd naast de poort getekend. Een verwijzing naar Jezus van Nazareth.

En nu ben je een van de 250.000 kinderen die in Irak op de vlucht zijn voor geweld. Op de vlucht voor de meest nare dingen die je maar kunt bedenken. Maar waar je als kind helemaal niet aan hoort te denken, laat staan meemaken! Kerst, de geboorte van Jezus van Nazareth, vier je dit jaar ergens in een tent. Ver van je eigen huis, vriendjes, speelgoed en het grootste deel van je familie. Dat is niet hoe Kerst hoort te zijn. Dat is niet hoe kind-zijn hoort te zijn...

Ik kan alleen maar voor je bidden. En wensen en hopen dat het kerstkind Jezus je deze Kerst een beetje licht en vrolijkheid mag brengen. En dat er op de plek waar je nu bent, lieve mensen zullen zijn die je hoop geven voor het nieuwe jaar!

Christel Kerssens

Lieve lezers,

Uitzien naar het licht is wat wij gedurende de advent doen...

In deze verdeelde en hectische wereld is het uitzien naar het licht vaak niet eenvoudig. Het werk neemt ons in bezit, er moet nog zoveel gebeuren voor de kerstdagen. Zoveel vraagt onze aandacht en tijd dat soms zelfs onze dierbaren een beetje buiten onze aandacht vallen.

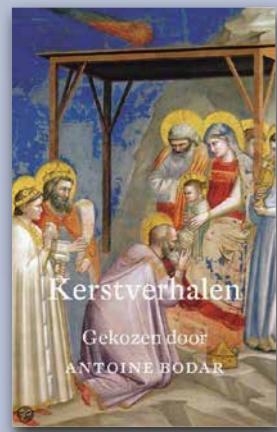
Meer dan tweeduizend jaar geleden was er ook grote bedrijvigheid in het Beloofde Land. Een volkstelling moest er gehouden worden. En een echtpaar ging op weg naar de stad van hun voorvaderen om zich te laten inschrijven. En daar in de hectiek van volle herbergen en reizigers werd de Koning van de Vrede geboren.

"Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vrededorst." Jesaja 9:5

Ik wens u toe dat ook in onze dagen dit kleine kind, dit grote wonder, in ons midden mag komen. Neem het op in Uw hart, en laat Zijn liefde en Zijn Vrede aan U en hen die U dierbaar zijn werkelijkheid worden. Deel het met uw medemens en werk zo mee aan ware Vrede.

Van harte wens ik u een Zalig Kerstfeest en een gezond, voorspoedig en bovenal Gezegend Nieuwjaar.

Berry Klaassens

De Kerk van barmhartigheid

Paus Franciscus bracht een ware revolutie tot stand. Vooral op de wijze waarop hij spreekt over de Kerk en de mensen. Franciscus heeft veel bijzondere eigenschappen waarmee hij zowat dagelijks opzien baart. Maar anders dan zijn voorganger, emerituspaus Benedictus XVI, is hij geen scherpzinnig intellectueel of theoloog. Dat blijkt ook uit het boek 'De kerk van barmhartigheid', een verzameling van preken, toespraken en schriftelijke beschouwingen uit het eerste jaar van Franciscus' pontificaat. Het maakt wel duidelijk waar onze paus voor staat. Hij wil een "arme Kerk voor de armen". Christenen moeten moedig het kruis opnemen en de straat opgaan om met allen de vreugde van het evangelie te delen. Dat is de missie van de Kerk.

De Kerk van Barmhartigheid | Paus Franciscus | ISBN 9789035142701 | uitgeverij Prometheus Bert Bakker | € 12,50

Kerstverhalen gekozen door Antoine Bodar

Toen Antoine Bodar in 2012 gevraagd werd om publiekelijk met Kerstmis een kerstverhaal voor te lezen, viel het hem op dat het niet eenvoudig was om een goed kerstverhaal te vinden. Sommige kerstverhalen vond hij te kinderachtig of te sprookjesachtig of te ongegrond. Daarom stelde hij zelf een bundel samen met 17 kerstverhalen. Als priester liet hij de teksten uit de evangeliën ook opnemen. Zie hier de bundel 'Kerstverhalen gekozen door Antoine Bodar' met verhalen van Aafjes, Hoornik, Bomans, Böll, Tolstoj en anderen. Bijzonder geschikt voor degene die in de kersttijd een verhaal wil lezen dat verder gaat dan Rudolf het Rendier. De winter en vooral de tijd rond Kerstmis leent zich bij uitstek voor het lezen of voorlezen van verhalen. Dit boek helpt u daarbij. Ideaal voor een lange winteravond in de Kersttijd.

Kerstverhalen gekozen door Antoine Bodar | ISBN 9789021143538 | uitgeverij Meinema | € 15,90

Bijbel in Gewone Taal

Op 2 oktober 2014 presenteerde het Nederlands Bijbelgenootschap een nieuwe bijbelvertaling: de *Bijbel in Gewone Taal*. De duidelijkheid en sterke zeggingskracht van de gewone dagelijkse taal moeten de bijbelse verhalen voor iedereen toegankelijk maken. Deze opzet lijkt geslaagd want binnen een week was de eerste oplage van 65.000 uitverkocht.

Bij het maken van deze vertaling is men opnieuw uitgegaan van de Hebreeuwse en Griekse grondteksten. De bijbelse betekenissen van de teksten zijn samengevat in woorden uit onze gewone taal. En wel zó dat de nieuwe tekst duidelijk is, én herkenbaar blijft als vertaling van het origineel.

Het woord "verbond" is een centraal begrip in de Bijbel, die de fundamentele verbondenheid tussen God en mens aangeeft. Theologisch gaat een veelheid van betekenissen achter dit woord schuil. *De Bijbel in Gewone Taal* spreekt hier kort en krachtig van "belofte". Vertalen blijft een zaak van compromissen. Maar hier gaat toch iets fundamenteels verloren. Waar verbond een verbinding tussen twee partijen insluit, is belofte niet meer dan een éenzijdige uitspraak die niet eens gehoord hoeft te zijn. Prachtig echter is de vertaling voor een kernwoord in de Bergrede (Mt 5). "Zalig" of "gelukkig" is geworden: *Het echte geluk is voor die mensen die weten dat ze God nodig hebben. Want voor hen is Gods nieuwe wereld.*

Deze nieuwe vertaling is inderdaad duidelijk en kent een sterke zeggingskracht voor mensen van deze tijd. En zal degene die voor het eerst kennismaken met de bijbelse verhalen snel aan spreken. Maar daarna is aanvullende catechese geboden om hen kennis te laten nemen van de rijkdom van de gebruikelijke Bijbelse verhalen en begrippen. Opdat ook hén het échte geluk waarvan Jezus in Bergrede spreekt, ten deel mag vallen.

Han Hartog

Bijbel in Gewone Taal | ISBN 9789089120410 | uitgeverij Royal Jongbloed | € 28,50

De stille erfenis van Suster Bertken

Een vergelijking tussen Utrecht en Amsterdam valt voor veel toeristen ten gunste van de hoofdstad uit. Toch is Utrecht ook een hoofdstad en wel van de kerk. Ik mag graag met bezoekers uit het buitenland een wandeling door de stad maken. Mijn laatste gast was een student uit Georgië, oorspronkelijk orthodox, maar nu evangelicaal. Hij studeert bij ons aan de katholieke theologische faculteit. Hij kijkt zijn ogen uit. Willibrord heeft op het Domplein de eerste kerk gebouwd, op de plaats waar daarvoor een Romeins Castellum was. In diezelfde tijd bestond Amsterdam nog niet eens. Reden om eens een wandeling door deze bijzondere kerkelijke stad te maken.

In de Domkerk is veel te zien: in het Westen de protestantse inrichting met reusachtige preekstoel en orgel verraadt de klassieke Reformatie. Ook het altaarretabel in een zijkapel toont duidelijk reformatorische invloed: alle gezichten zijn eraf geslagen in de Beeldenstorm van 1580. Mijn gast biedt zijn verontschuldiging aan, maar dat hoeft van mij niet. Er zat ook veel sociaal verzet tegen wantoestanden in de Beeldenstorm. Sommige rijke opdrachtgevers lieten zelfs hun gezichten schilderen als één van de heiligen!

Intussen zie je ook de tekenen van liturgische vernieuwing in het protestantisme: in het Oosten van de kerk, vanouds de gebedsrichting, vinden we weer een altaar, alsof het er altijd heeft gestaan. Het is echter een nieuw element in deze kerk, die zelfs de getijden weer heeft ingevoerd.

De gelovigen zitten in banken overdwers, zoals in de Middeleeuwen de kanunniken. Toch is de blikrichting wat lastig: of je kijkt naar links, of naar rechts, maar zelden recht-uit. Het lijkt wel alsof deze magnifieke gotische kerk het niet verdraagt om nieuwe liturgische vormen in uit te proberen.

De machtige preekstoel wordt weinig meer gebruikt: mijn gast vertelt dat in Georgië de beamer buitengewoon belangrijk is: de liederen dienen net zo modern te zijn als de mensen zelf, vinden ze in de evangelicale beweging.

Van de Dom gaan we naar een lievelingsplek van me: de kluis van Suster Bertken. Op de Maartensbrug is een steen te vinden die haar afbeeldt, terwijl een gelovige haar om raad vraagt. Ze had twee ramen in de kluis: één voor contact met de mensen (de paradox dat dit isolement altijd mensen aantrekt!), één met uitzicht op het altaar in de Buurkerk.

De plaats van de kluis wordt gemarkeerd door een steen in het plaveisel, pal voor een winkel met bruidsjaponnen. Zou Suster Bertken zich in haar graf omdraaien? Of zou ze haar spirituele invloed graag willen aanwenden om zegen over de huwelijken te vragen die in onze tijd zo nodig is? Mijn Georgische vriend put uit herinneringen van voordat hij evangelicaal was geworden: ook in ons land en in de Oekraïne waren zulke heiligen, vertelt hij. Opeens is er voor ons geen tegenstelling meer tussen evangelicaal en katholiek. Hun kluis was zo klein dat je niet kon liggen, alleen staan, vertelt hij. Dat was bij Suster Bertken niet het geval, de omvang van vier bij vier meter zou een student vandaag de dag beslist aantrekken. Haar voedsel was evenwel uiterst sober: meer dan water en brood was het niet. Geen vuur, blootsvoets, nee dat zou voor een studentenkamer al gauw te bar worden. Gezond was het wel: ze werd 87 jaar. Boeiend is haar eigen dichtwerk, waarvan hier enkele strofen: "de wereld hield me in haar macht, met haar talloze valstrikken". Dat kon vandaag nog gedicht zijn! Maar de doornenkroon is voor haar een krans met lelies geworden.

*Die werelt hielt mi in hair gewout
Mit haren stricken menichfout;
Nu ben ic hair ontcomen.
Och, dat sij seer bedrieghelic is,
Dat heb ic wel vernomen.*

*Die mynne is boven maten goet,
Si heeft verbrant den doornen hoet;
Dair in had si behaghen.
Si gaf my enen lelien crans;
Dien sel ic vroelic draghen.*

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie

Kerstpuzzel

Maak kans op
mooie prijzen!

- 1 x Bijbel in Gewone Taal
- 1 x Kerkend in een Kathedraal
- 1 x Kijktafelboek
- 5 x cadeaubon

HORIZONTAAL

1 verzamelde hoogtepunten, 9 meubelstuk, 17 bevel aan een hond, 18 gangtapijt, 20 loofboom, 21 meisjesnaam, 22 millimeter, 24 verbouw, 26 gewrichtsaandoening, 29 ontkenning, 30 dierenmond, 32 deegwaar, 34 niet dik, 35 luchtig, 37 niet voltooid, 39 artikel (afk.), 41 overblijfsel, 43 eetlust, 45 gewapende ruiter, 47 puntenaantal, 48 symbool natrium, 49 oude, Engelse munt, 51 geboomte, 53 lidwoord, 54 deel van een dier, 55 naaldgaatje, 56 uitroep van schrik, 57 hartelijk, 59 collectieve arbeidsovereenkomst, 60 oude lengtemaat, 61 kever, 63 vóór ieder ander, 64 korting op het gewicht, 67 kleur, 70 deel van een oor, 72 schoonmaakmiddel, 73 betovering, 75 tennisterm, 77 god van de oorlog, 80 Japanse munt, 81 vertering, 83 kleine boer, 85 vroegere bewoner van Peru, 87 Noord-Brabant (afk.), 88 volgzaam, 89 gebogen been, 90 tennisterm, 92 voorportaal, 94 bezinksel, 95 Rijks-waterstaat, 96 koordans, 97 bestaanskring, 99 automeerk, 100 pak, 102 zet, 103 hooghartige houding, 105 letterlijst, 107 soort scan van het menselijk lichaam, 109 skiwedstrijd met poortjes, 111 web, 112 klein kind, 113 kleinste stofdeeltje, 116 met andere woorden (afk.), 117 politieke partij, 118 daarna, 119 uitgestrekte vlakte, 120 emeritus (afk.), 122 preek, 124 omtrek, 127 soort uil, 128 tekenmateriaal, 130 stormloop, 132 schade, 134 klap, 135 schildersgerei, 137 zangstem, 139 beneden, 142 volksstam, 143 bepaalde zwemslag, 145 eikenbast, 146 mevrouw (afk.), 147 olm, 148 bedrogen, 149 African National Congress (afk.), 150 halsbont, 151 kip, 152 aanhangwagen, 153 bontgekleurde papegaai, 154 balsport, 156 operatiekamer (afk.), 157 jongensnaam, 159 hoofdstad in Europa, 161 zonder afwisseling, 162 rand van een kade, 164 rivier in Egypte, 166 boordsel, 168 arbeidsverzuim, 170 vogeleigenschap, 172 vogelbek, 174 dagblad, 175 op de manier van, 176 testprogramma, 178 grof, 180 Eerwaarde Heer, 181 kunstleer, 183 inhoudsmaat, 184 bekvechten, 186 Bijbelse figuur, 188 beroep, 189 afdrogen.

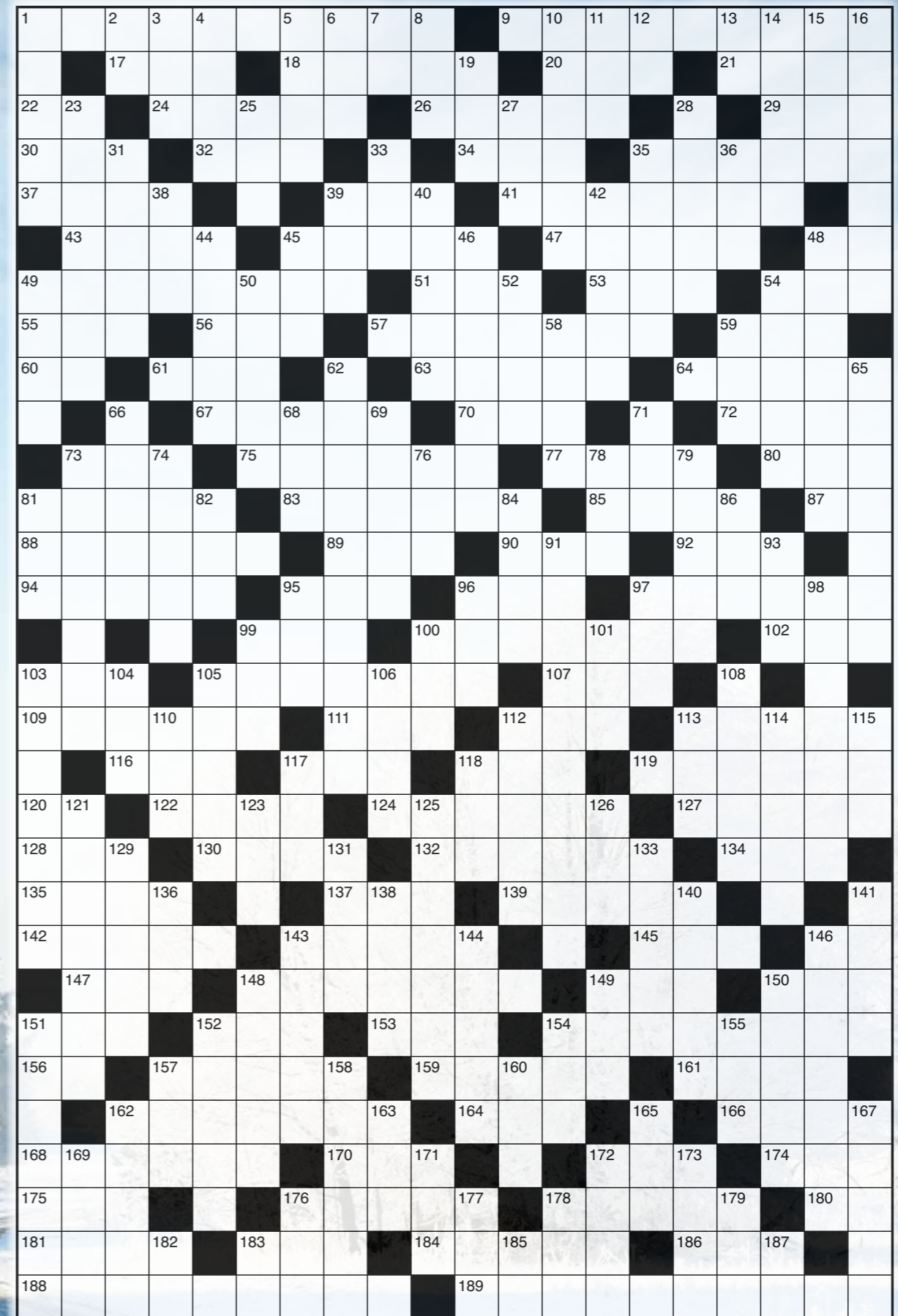
VERTICAAL

1 klein muziekgezelschap, 2 moet zijn (afk.), 3 zaadkorrel, 4 programmapunt, 5 stuk voor stuk, 6 voorzetsel, 7 internetprotocol (afk.), 8 roem, 10 plaats in Utrecht, 11 Verenigde Staten van Amerika (afk.), 12 niet parkeren (afk.), 13 symbool titanium, 14 slordig, 15 insecteneter, 16 leesportefeuille, 19 redactie (afk.), 23 hoofdbestanddeel van pepermuntolie, 25 vordering, 27 deel van een etmaal, 28 exclusief, 31 schamel, 33 spoedig, 35 zitplaats, 36 een zekere, 38 hevig, 39 waterplant, 40 niet toegestaan, 42 fortuin, 44 Nederlandse dichter, 45 effen, 46 kort verhaal, 48 windrichting, 49 voorgerecht, 50 Europees volk, 52 Stichting Ideële Reclame (afk.), 54 rijtuig, 58 deel van een haard, 59 jongensnaam, 62 grond tussen dijk en rivier, 65 uitbreiding van een gebouw, 66 verschil tussen debet en credit, 68 teerproduct, 69 onjuist, 71 lidwoord, 73 soort vlinder, 74 pijnlijk gevolg, 76 terreinfiets (afk.), 78 reis, 79 vage gestalte, 81 Gemeentelijke Geneeskundige Dienst (afk.), 82 verlaagde toon, 84 lichte bedwelling, 86 paling, 91 prima, 93 abonnee, 95 ondiepte in zee, 96 vervelend, 97 diepte tussen twee zandbanken, 98 Europese Politiedienst, 99 luchtvaartmaatschappij, 100 spie, 101 plaats in Flevoland, 103 vulkanisch verschijnsel, 104 stootbalk, 105 gepensioneerde, 106 staaf goud, 108 handvat, 110 withandgibbon, 112 hallucinerend middel, 113 atmosfeer overdruk (afk.), 114 heisa, 115 bijwoord, 117 verlaagde toon, 118 drager van de erfelijke eigenschappen, 121 inlegwerk met tegeltjes, 123 niet fris, 125 idee, 126 gelofte, 129 peilen, 131 afscheiding van naaldbomen, 133 plaats in Groningen, 136 deel van de mond, 138 zozo, 140 parlamentsvakantie, 141 onuitstaanbaar persoon, 143 plusminus, 144 slingerplant, 146 lage herenschoen, 148 handelsplaats met kramen, 149 lokmiddel, 150 plaats in Utrecht, 151 grip, 152 koets, 154 hakwerktuig, 155 slaghout, 157 model, 158 verbonden met het internet, 160 dun takje, 162 genoegdoening, 163 moment, 165 groot water, 167 lichtglans, 169 iedere, 171 waagstuk, 172 onbeduidend iemand, 173 heester, 176 stoot, 177 poos, 178 vogel, 179 groente, 182 dat is, 183 tantalium (afk.), 185 vrouw (afk.), 187 individualiteit.

Breng de letters uit de overeenkomstig genummerde hokjes in het diagram over naar de hokjes hieronder. Indien de kruiswoordpuzzel juist is opgelost, ontstaat er een oplossing.

72	58	97	186	132	90	176	106	147	42	189	14	107	150	145	33	36	168	103	137	19	188	
48	5	65	78	89	37	116	25															

Stuur uw oplossing o.v.v. naam en adres voor 19 januari 2015 naar de redactie van SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem, of per e-mail naar pvermeer@bisdomhaarlem-Amsterdam.nl. Onder de goede inzenders worden de prijzen verloot.

© Sanders puzzelboeken, Vaassen

Oplossing crypto nov. 2014

Prijswinnaars crypto
november 2014

- Mw. A.C. van Veen, Alkmaar;
- Mw. R. Groos, Haarlem;
- Mw. A. Flinkenflögel, Bennebroek.

De parochiebladen besteedden in de maand november enkele pagina's aan Allerzielen, de parochiële financiën en aan de komende Adventstijd met de Adventsactie 2014.

Veel parochies vragen, met het einde van het jaar in zicht, om aandacht voor hun financiële wel en wee. Oproepen hier en daar om de inkomsten te vergroten. In **PS parochieschakel (Oudorp/St. Pancras)** een verklarend artikel over Kerkbalans en de Belastingdienst en alle voordelen voor de parochianen bij een lijfrenteafspraak. Dat moet toch écht wat gaan opleveren... Ook in **De wegwijzer (Ijmuiden en Driehuis)** aandacht voor de inkomsten. De **St. Engelmundusparochie (Driehuis)** organiseert jaarlijks op de eerste zaterdag van oktober een geschenkenveiling. Het was dit jaar een mooie, zonnige (bijna zomerse) dag, dus dat hielp lekker mee. 's Ochtends en 's middags was er volop bedrijvigheid rond de kerk bij de rommelmarkt, de boekenbeurs, de bloemen- en bloembollenmarkt. Het resultaat mocht er zijn, méér dan in 2013: ruim 12.000 euro. Geld wat besteed gaat worden aan het onderhoud van het kerkgebouw.

In **Meander** van de O.L.V. Verrijzenisparochie in **Hilversum** veel aandacht voor de samenwerking in de regio. Op 19 oktober was er een regioviering van de Hilversumse parochies met een koor van 80 leden en wel 20 misdienaars. Verderop wordt verhaald hoe het staat met de ontwikkeling van een gezamenlijk parochieblad. Doen we dit met hulp van een extern bedrijf of maken we het nog op de oude wijze, d.w.z. zelf samenstellen en samenvoegen? Proefdrukken en proefexemplaren worden voorbereid, aldus het verslag van een informatieavond. De bedoeling is in 2015 de huidige parochiebladen meer op elkaar af te stemmen. Zo komen ze daar stap voor stap verder...

Eind augustus hadden de misdienaars (jongens én meisjes) van de parochie Johannes de Doper in **Grootebroek** hun jaarlijkse uitje. Het was een heerlijke dag bij het Klimbos (Alkmaar) dan een patatje en tot slot een duik in een zwembad. Met een leuke groepsfoto erbij, staat er vervolgens: "Volgend jaar ook mee? Word dan misdienaar!" Ja, dit is ook een goede wervingsmethode!

Op de website en in de drie parochiebladen van regio **Klaverblad** een berichtje over de kerkveiling van Vogelenzang en de kavel van de pastores (4x twee personen high tea). Op zondagmiddag 16 november ontvingen pastoor Eric van Teijlingen, kapelaan Rob Verhaegh en pastor Ans Dekker op de pastorie van Bennebroek acht Vogelenzangers (nee, het is geen ornithologisch koor) voor een uitgebreide thememiddag. Het was zeer gezellig met lekkere thee, heerlijke bonbons, echte Engelse scones met double clotted cream en jam en pastor Dekker had zich uitgeleefd op muffins, sandwiches, zalmrolletjes en een hartige taart. Dat alles mooi gepresenteerd met een prachtig theeservies was het een op en top middag. Foto's op de website www.parochiesklaverblad.nl.

In de **Helm (Heemskerk)** wordt in de rubriek 'Stille kracht' (over de vrijwilligers) de heer Ben Apeldoorn geïnterviewd. Hij werkte als archivaris voor de gemeente en doet deze vrijwilligerstaak nu zo'n zeven jaar ook voor de parochie. "Prachtig en dankbaar werk", vindt hij het. En op de vraag wat is de belangrijkste eigenschap van een archivaris, antwoordt hij: "Nieuwsgierigheid". Die eigenschap kan hij volop uitoefenen in het parochiële archief. De parochie is blij met deze vrijwilliger, die inmiddels ook de ledenadministratie bijhoudt en de distributie van het parochieblad. Hoezo stille kracht?... Onmisbare kracht!

De H. Adelbertus parochie van **Haarlem** is deel van de parochie H. Franciscus i.o. Om de weg en het voorbeeld van hun nieuwe patroon te leren kennen is er een aantal bijeenkomsten, waarbij het boek *Het zevenvoudige pad van Franciscus van Assisi* van Hein Stufkens wordt besproken. Iedereen kan zich aansluiten. De data zijn: 27 januari, 10 en 24 februari, 10 en 24 maart, 7 april en 21 april 2015. Meer informatie bij pastor Han Hoogakker (jhhoogakker@gmail.com of 023-5374498).

In het parochieblad **Levend water (Weesp en Muiden)** een mooi verslag van het parochiefeest dat op 12 oktober gevierd is. Na een viering met alle pastores, en na de koffie, organiseerden Simon, Nora en Sebas (jongeren van de parochie) een quiz over de patroonheiligen H. Maria Magdalena, H. Laurentius en H. Nicolaas. Niet iedereen was helemaal op de hoogte, zo wordt vermeld. Thema van dit parochiefeest was: 'Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft'. Dit werd in de praktijk gebracht door een inzameling van zo'n 400 producten voor de voedselbank.

In **De vuurtoren** van katholiek **Texel** werd op verschillende manieren aandacht gegeven aan Allerzielen: de namen van de overledenen, een uitnodiging voor de viering op 2 november, een mooie gedachte en veel persoonlijke 'In memoriams'. Zo wordt de herinnering aan de dierbare doden in deze novembermaand in die gemeenschap levend gehouden. Veel ruimte is er ook voor de vrijwilligersbedankdag op zondag 28 september. Na een viering in de kerk nodigde pastoor Ivan Garcia Ferman iedereen uit voor een ontvangst met een glaasje en een lunchbuffet in de nabijgelegen school. Veel foto's laten de vrijwilligers zien die het gezellig hebben en elkaar bijkletsen over de kerk en het eiland (tenminste dat denken we dan maar...).

In het parochieblad van **Langedijk, Rondom de Doper**, vermeldt de lokale begrafenisvereniging het afscheid (pensioen) van hun uitvaartverzorger de heer Peter Sneek, na 21 jaar. Niet alleen in Langedijk, maar ook in Heerhugowaard, Spanbroek, De Weere, Obdam en wijde omgeving was hij actief. Sneek wordt gewaardeerd door zijn stijlvolle, rustige en hartelijke manier waarop hij gedurende de dagen van afscheid nemen en ruim daarna de uitvaart en de nabestaanden begeleidt. Een door hem gezongen 'Als een vriend...' deed menig traantje rollen bij een afscheid. En op de pastorie was hij een welkome verschijning, omdat er altijd veel te lachen valt met Peter Sneek in de buurt.

Pater Peter Peelen sj vertelt in een persoonlijk voorwoord in het parochieblad **Kontakt (Enkhuizen)** op ontroerende wijze over het overlijden en de uitvaart van zijn moeder. Dat hij beroepsmatig veel met uitvaarten bezig is en hoe anders het is om bij haar kist te staan. Hij schrijft over de basisschool, waar hij kort na afloop les gaf en de kinderen hem prachtige tekeningen gaven, die zijn vader en hem geroerd hadden en getroost. In hetzelfde nummer wordt ook vermeld dat de parochie eveneens afscheid had

HEZENBERG
BEZINNEN | GROEIEN | HELEN

VASTGELOPEN?

... in relatie, gezin of baan?
Werk aan uw herstel in een sfeer van rust en bezinning!

WWW.HEZENBERG.NL 038 - 444 52 51

VREEKER BEGRAAFPLAATSSERVICE

www.begraafplaatservice.nl

Padverhardingen	Grafdelven
Groenbeheer	Graven ruimen
Boomverzorging	Op- en herbegraven
Beschoeiingen en keerwanden	Grafkelders
Oplossingen voor grondwateroverlast	Urnen bestemmingen
Knekelputten	Aanleg en uitbreiding
Grafbekisting, loopplanken en transportkar	Renovatie en herindeling
Natuursteen, Grafmonumenten	Onderhoudswerkzaamheden

De Hout 47, 1607 HB Hem
T: 0228-544484 • F: 0228-544651

BETROKKEN
DUURZAAM
VERNIEUWEND

Met zorg betrokken

DE TILTENBERG

DENK JE EROVER PRIESTER TE WORDEN?

Kom naar ons oriëntatieweekend!
21-22 februari 2015
Meer info op www.tiltenberg.org

Grootseminarie St. Willibrord
Zilkerduinweg 375
2114 AM Vogelenzang
tel. 0252 345 345
www.tiltenberg.org

Wilt u de priesteropleiding steunen?
Uw gift is zeer welkom op rek.nr.
NL64 INGB 000 000 5464
t.n.v. Het Grootseminarie

George W.J.M. van den Putten
John M.A. van den Putten

Voor persoonlijke en deskundige begeleiding bij

- Aan- en verkoop
- Taxaties
- Vastgoedmanagement
- Assurantien

Bronsteeweg 45, t/o de rotonde
2101 AB Heemstede
Tel. 023- 528 54 12 Fax. 023- 529 03 89
www.vandenputten.com
vandenputten@era.nl

samenwerkend met
Nelissen & van den Putten
Financieel Adviseurs B.V.

Ruim 50 jaar actief in de regio

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot-holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

Bouwadvies Groot Holland

> 1. Gerardus Majellakerk 100 jaar in Amsterdam-Oost

Bij gelegenheid van het eeuwfeest van de Gerardus Majellakerk in Amsterdam-Oost is er een mooie glossy verschenen. Veertig pagina's met de geschiedenis van de parochie, interviews en veel foto's maken. De glossy is te verkrijgen voor € 3,- in de Gerardus Majellakerk op maandag, woensdag en vrijdag van 9.00 tot 13.00 uur. Bestellen en bezorgen kan door € 5,- te storten op NL23INGB0003872331 o.v.v 'Bestelling glossy' én bevestig uw storting door een e-mail met uw naam, adres, postcode en woonplaats aan abgparochie@gmail.com. U kunt uw overschrijving ook telefonisch melden op (020) 6650070 op bovengenoemde dagen. >

> 2. Kerk in balans

Met elkaar houden we de kerk in stand. We steunen elkaar op belangrijke momenten in ons leven, maar staan ook voor elkaar klaar op een doodgewone doordeweekse dag. Die momenten zijn goud waard. We kunnen die momenten echter niet verzilveren bij de bank. Helaas, want de kerk kost geld. Het onderhoud van het kerkgebouw, de verwarming, verlichting, personeelskosten, pastorale projecten, missionaire projecten - allemaal kosten die gemaakt worden om de kerkdeuren open te houden, en u en vele anderen welkom te heten. Daarom is er Kerkbalans. Als u uw bijdrage schenkt aan Kerkbalans, geeft u niet alleen aan uzelf, maar ook aan de persoon naast u in de kerkbank of de twijfelende buurman in de straat. Door betrokken te zijn in woord en daad bouwt u aan uw gemeenschap. U geeft om door te geven. **U houdt uw kerk in balans.** >

> 3. Bisschop bezoekt vluchtelingen

Bisschop Punt bracht woensdag 26 november een pastoraal bezoek aan zevenentwintig vluchtelingen. Het betreft christenen uit Ethiopië en Eritrea die enkele weken verblijven in de gebouwen van de r.k. Heilige Augustinusparochie aan de Kamperfoelieweg in Amsterdam-Noord. Ruim een uur luisterde de bisschop aandachtig naar deze uitgeprocedeerde asielzoekers, die geen kant op kunnen. Zij waren blij met het bisschoppelijk bezoek, want zij willen hun leven, hun geschiedenis,

hun nood en hun hoop graag delen met zoveel mogelijk mensen. Mgr. Punt heeft beloofd hun nood en hun vragen te bespreken in de Bisschoppenconferentie en ter sprake te brengen in contacten met politici. Voordat de bisschop het samenzijn besloot, sprak hij een gebed uit en gaf hij de vluchtelingen en de aanwezige parochiebestuursleden de bisschoppelijke zegen. >

> 4. Adventsactie: Spread the Light

Via een social media-campagne roept Adventsactie mensen dit jaar op het licht van Kerstmis te verspreiden. Brand een kaarsje voor iemand anders en deel uw foto en eventuele intentie op Facebook onder het motto: Spread the Light! Bisschop Punt ontstak met de woorden "Uw Licht, voor de wereld" de eerste Adventskaars. Adventsactie is de jaarlijkse hulpactie van de Katholieke kerk in Nederland tijdens de Adventsperiode waarbij het Licht verspreid wordt naar mensen wereldwijd die het moeilijk hebben en soms geen hoop meer zien. Op de website www.adventsactie.nl is meer informatie te vinden over de manieren waarop u kunt bijdragen aan de projecten. >

> 5. Impulsdag Geloofsopbouw

Op zaterdag 17 januari 2015 wordt de jaarlijkse Impulsdag Geloofsopbouw gehouden. Het thema is *Jong en oud met elkaar verbinden*. Het programma bevat de presentatie van twee praktijkervaringen, uitwisseling, een eucharistieviering en een lunch. Boekhandel *Het Kruispunt* uit Hoofddorp zal aanwezig zijn met een boeken- en materialentafel. Het programma duurt van 10.00 tot 14.00 uur in het Juliana-klooster, Hoogeweg 65 te Heiloo. De kosten zijn € 10,- inclusief koffie/thee en lunch. U kunt uw bijdrage ter plaatse voldoen. Aanmelden s.v.p. voor 10 januari a.s. via: info@jongbisdomhaarlem.nl. De Impulsdag wordt georganiseerd door de dienst Geloofsopbouw (Catechese, Huwelijk & Gezin en Jongerenpastoraat) van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met: Mirjam Spruit (Catechese), mspruit@bisdomhaarlem-amsterdam.nl of Marius van der Knaap (Jongerenpastoraat), mvanderknaap@bisdomhaarlem-amsterdam.nl. Telefonisch te bereiken via: tel. (023) 511 26 35.

Vermeldenswaard

1

Gerardus Majellakerk
1914 - 2014 100 jaar bron van inspiratie en ontmoeting

2

KERK BALANS 2015

3

4

> RECTIFICATIE

Helaas in het artikel 'Kerkwijding van de Nieuwe Augustinus in Amsterdam' in het novembernummer van *Samen Kerk* een foute naam weergegeven. De bisschop werd tijdens de H. Eucharistie voor de kerk- en altaarwijding van de Nieuwe Augustinus geassisteerd door **diaken René Hendriks**. Pastoor Van der Peet concelebreerde samen met oud-pastores en Paters Augustijnen. Onze excuses voor de onjuiste informatie.

Kerststallen nodigen u uit ...

In vele huizen staat dezer dagen weer een kerststal. De meesten zijn familie-erfenis, van generatie doorgegeven op generatie. De ene kerstgroep is klein, met de bekende figuurtjes, anderen vormen complete dorpen. Voor kinderen past hun favoriete speelgoed, bijvoorbeeld een dinosaurus, uiteraard ook in de stal van Bethlehem. Ook zijn er mensen die kerststallen verzamelen, de bron van vele tentoonstellingen. Hier een greep uit deze exposities, in ons bisdom en ook daarbuiten (u vindt een actueel overzicht op de bisdomwebsite).

Napolitaanse kerststal, datering: 18^e eeuw, materialen: hout, tin, terracotta, textiel en verf. Museum Catharijneconvent Utrecht.

Bisdom Haarlem - Amsterdam:

• Nederhorst den Berg

De O.L.V. Hemelvaart parochie (Dammerweg 6) organiseert voor de derde keer een kerstallententoonstelling. Gratis te bezoeken van 19 tot en met 21 december van 10.00 uur tot 17.00 uur.

• Langedijk (Noord-Scharwoude)

Tot zondag 4 januari is er een kerstallententoonstelling in de Sint Jan de Doperkerk (Dorpsstraat 516). De kerk is dagelijks geopend van 10.00 tot 15.00 uur. Op zaterdagavond 20 december is er tussen 18.00 en 21.00 uur rond de kerk een dwaallichtjeskerstwandeling om alle personages van de kerststal te vinden, met na afloop in Kloosterhof een gezellige afsluiting. Info: 0226-312423 (tussen 9-12 uur) of secretariaat@sintjandedoper.nl

• 't Veld

Voor de 25^e keer wordt een kerstgroepenexpositie georganiseerd in de St. Martinuskerk in 't Veld (Rijdersstraat 107). Tot en met zondag 21 december bent u alle dagen welkom van 13.00 tot 17.00 uur. Ooit begonnen met een tiental groepjes en een paar dagen is deze tentoonstelling een ware happening geworden, het bezoeken waard. Rond de expositie komen ook koren optreden. Info: J. Mensen, 0226-422145 of marjanmensen@hotmail.com

• Heemstede

In de OLVH-kerk (Valkenburgerplein 20) is op zondag 28 december van 14.00 tot 17.00 uur een keur aan kerstgroepjes en -stalletjes te bezichtigen met een gezellige omlijsting. Info: www.olvh.nl

• Amsterdam (Watergraafsmeer)

In de kerk H. Martelaren van Gorcum (Linneushof 94) is de 'Kerstfair fair Kerst' met diverse kerstgroepen van fervente verzamelaars. U bent welkom op 20, 21, 26 t/m 31 december en van 2 t/m 4 januari van 12.00 tot 17.00 uur. Op 21 december is de hele kerk een Kerstfair. Info: www.hofkerk.nl

• Beverwijk

'Omzien naar elkaar' is thematisch verwerkt in de grootste kerststal van Noord-Holland, in de St. Agathakerk (Breestraat 93). Te bezichtigen in het weekend van 20/21 december en dagelijks van 25 december tot en met 4 januari van 12.00 tot 16.00 uur. Toegang gratis.

• Hoorn

Anne Franken exposeert kerstgroepen, waarvan een groot deel miniatures, in het Foreestenhuis (Grote Oost 43). Tot en met 28 december te bezichtigen (behalve 25 en 26 december) van 11.30 tot 17.00 uur.

Elders in Nederland:

• Alphen

Tentoonstellingen van kerstgroepjes op twee locaties in het Brabantse Alphen, in het Oudheidkundig Streekmuseum (www.heemkundecarelderoy.nl) en in de H. Willibrorduskerk (www.willibrorduskerkalphen.nl).

• Den Bosch

De bijzondere kerststal van de Sint Jan Kathedraal is te bezoeken tot en met maandag 2 februari 2015. Op zondagen van 13.00 tot 17.00 uur en de overige dagen van 10.00 tot 17.00 uur. Absoluut de moeite waard!

• Wittem

"Op weg naar..." is een tentoonstelling van meer dan 150 kerstgroepen uit de hele wereld. Te bezichtigen in de kloosterbibliotheek (Allee 32) tot en met 29 december (vooral 's middags geopend). Info: www.kloosterwittem.nl

• Zwammerdam

Piet en Corrie Wijnker exposeren kerststallen uit alle windstreken in de Dorpskerk (Kerkplein 5). Dagelijks tot en met 27 december van 10.00 tot 16.00 uur. Info: www.pkn-zwammerdam.nl

• Tilburg

De bibliotheek (Koningsplein 10) heeft tot en met 6 januari (dagelijks van 9.00 tot 17.00 uur, niet 25 december en 1 januari) een Driekoningententoonstelling over de gebruiken rond Driekoningen.

• Veenendaal

Tot en met 3 januari een kerststalexpositie met groepjes van familie Diemer in de bibliotheek (Kees Stipplein 74). Van

dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur. In de binnenstad is een kerststallenroute langs wel 50 kerstgroepen. Het is tevens een puzzeltocht met prijzen.

Info: www.bibliotheekveenendaal.nl

• Amersfoort

Ruim 300 kerstgroepen uit 60 landen zijn te zien op de 30^e internationale kerststallenexpositie in de St. Ansfriduskerk (J. Catslaan 28).

Info: www.sintansfridus.nl

• Utrecht

Tot en met 4 januari kan iedereen de Napolitaanse kerststal in Museum Catharijneconvent (Lange Nieuwstraat 38) bekijken. Met extra activiteiten als voorgelezen kerstverhalen en speurtocht speciaal voor kinderen.

Info: www.catharijneconvent.nl

Beleef het kerstverhaal! Samen kijken naar de kerststal. Museum Catharijneconvent Utrecht.

Kerstmis in de Kathedraal

Dinsdag 23 december

20.00 uur Festival of Nine Lessons and Carols met zang van de Bavocantoorij. De toegang is gratis.

Woensdag 24 december Kerstavond

16.30 uur Kinderviering met samenzang

19.00 uur, 21.00 uur en 23.00 uur Nachtmissen met zang van het Kathedrale Koor.

23.00 uur Pontificale Nachtmis met Mgr. dr. J.M. Punt

De vaste misdelen zijn uit de Missa Brevis in Bes (KV 275) van W.A. Mozart.

Voor de nachtmissen zijn toegangsbewijzen nodig. Deze zijn af te halen in de kathedraal na de hoogmissen op 14 en 21 december.

Donderdag 25 december Eerste Kerstdag

10.00 uur Plechtige Hoogmis met zang van het Kathedrale Koor en orkest. Voor deze viering zijn geen toegangsbewijzen nodig.

De vaste misdelen zijn uit de Missa Brevis in Bes (KV 275) van W.A. Mozart.

Vrijdag 26 december Tweede Kerstdag

10.00 uur Eucharistieviering m.m.v. Klein Bavokoor

Tienerdag 11 januari 2015

Bubbelvoetbal, de hulpbisschop, heel veel lol en alles over de bedevaart in 2015!

Jongens, meiden, kerels en dames, maar vooral jij! Heb je het al gehoord? De Tienerdag van Jong Bisdom Haarlem - Amsterdam is op zondag 11 januari in Haarlem. Jij bent uitgenodigd om dit spektakel mee te maken. Heb je zin in een flink portie plezier en lol? We hebben speciaal voor jou een aantal leuke dingen op een rij gezet. Wees er bij!

Lachen, rollen en rennen met bubbelvoetbal!

Om de boel een beetje lekker los te gooien gaan we bubbelvoetbal spelen. Je kent het spelletje voetbal wel, maar dan net even iets anders. Iedereen propt zijn bovenlijf in een luchtbubbel en loopt met deze bubbel in door de zaal. We spelen met twee teams tegen elkaar. Lekker rennen, rollen, vallen en weer opstaan. Het wordt een hilarische middag en als je goed kunt voetballen heb je daar helemaal niets aan.

Bij de bisschop thuis

Aan het einde van de dag zullen we de eucharistie vieren bij de bisschop thuis in zijn huiskapel. De hulpbisschop zal er bij aanwezig zijn en voorgaan in de viering. Ga je niet echt vaak naar een viering, kom een keer kijken hoe dat gaat. Wij zouden het leuk vinden als je langs komt en jou te ontmoeten.

Wij nodigen jou uit op Bedevaart!

Het team van het tienerprogramma nodigt jou uit met ons mee te gaan op bedevaart naar Rome. Leer ons kennen tijdens de tiener dag of neem contact op met Matthijs.

Bisdombedevaart

Sommigen van jullie hebben zich al opgegeven voor de bedevaart naar Rome die we met ons bisdom in mei 2015 gaan maken. Het belooft een mooie reis te worden. Ook voor tieners hebben we een programma vol ontdekkingen, avontuur en activiteit. Wil je meer weten over deze reis dan is het handig als ja naar de tienerdag komt, daar hoor je meer. Heb jij je nog niet opgegeven? Deze dag kun je alles vragen.

Programma en locatie

De tienerdag zal beginnen om 11:00 uur. We verzamelen aan de Kruisweg 63 in Haarlem. Daar leren we elkaar eerst even kennen en vertellen we jullie meer over wat er gaat gebeuren. De dag eindigt rond 17:30 op de locatie waar we ook zijn begonnen, het bisdom.

Meld je aan!

De tienerdag is voor alle tieners van 12 t/m 17 jaar. Laat vóór 4 januari weten of je erbij kunt zijn. Voor verschillende activiteiten moeten we weten met hoeveel we zijn en is er een maximum aantal deelnemers vastgesteld. Dus zorg dat jij of jullie groep erbij is en meld je aan via mjansen@bisdomhaarlem.amsterdam.nl of neem telefonisch contact op met Matthijs Jansen via 023- 5112635.

Jongerenkerstdiner 14 december 2014

Ben jij tussen de 16 en 30 jaar? Dan nodigt het Jongerenplatform jou uit voor een sfeervol Kerstfeest, waarbij we dit jaar te gast zijn in de Vitusparochie in Hilversum. Een perfecte gelegenheid om andere jongeren te ontmoeten en in een mooie omgeving te genieten van een heerlijk driegangendiner!

De weg naar de kribbe is lang maar hoopvol. Herders zonder een dak boven hun hoofd, zijn erop uit getrokken om het goede nieuws met eigen ogen te zien maar daarnaast hebben zelfs koningen en wijzen hun comfortabele paleizen verlaten voor een zoektocht. Daar is dus iets bijzonders aan de hand! Op meerdere momenten worden de reizigers vergezeld door engelen op hun weg door vreemde streken, dorre vlakten en koude nachten. En dat alles omdat God, klein en kwetsbaar, mens zal worden! Over die geboorte en de rol van de engelen hoor je dit jaar meer van pastoor Jules Dresmé.

Na de succesvolle inzameling voor de Amsterdamse voedselbank vorig jaar doen de jongeren dit jaar mee met de *Serious Request-actie van 3FM: Hands Off Our Girls*. Het Glazen Huis staat dit jaar in bisschopsstad Haarlem en met hen komen we in actie voor vrouwen en meisjes, die tijdens oorlog en conflicten slachtoffer worden van seksueel geweld. Dé uitgelezen mogelijkheid om een engel voor een ander te zijn!

De avond begint om 17.00 uur met een korte gebedsviering, begeleidt door de band LIVING TREE, waarna we met elkaar aanschuiven aan een feestelijk driegangendiner. Dus: Kom dit jaar geheel in kerstsferen met het feestelijk kerstdiner van Jong Bisdom Haarlem -Amsterdam en geef je nu op via www.jongkerk.nl !

Blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen via JongBisdomHaarlem op Facebook en natuurlijk via jongkerk.nl

Wanneer	14 december 2014
Tijd	17:00 tot ca. 21:00 uur
Waar	St. Vitusparochie in Hilversum (Emmastraat 5, 1211 NE Hilversum)
Entree	€ 15,- (drie- gangendiner, drankjes en programma)
Dresscode	Kerstchique

agenda

- >> 11 januari
Tienerdag, Haarlem
- >> 17 januari
Impulsdag Geloofsopbouw, Heiloo
- >> 14 februari
Netwerkbijeenkomst voor jongerenwerkers, Haarlem
- >> 21 maart
Jongerenprogramma Stille Omgang, Amsterdam
- >> 29 maart
Wereld Jongerendag op palmzondag
- >> 16 april
Ouderavond tienerprogramma Bisdombedevaart, Haarlem
- >> 2-9 mei
Tiener- en jongerenprogramma Bisdombedevaart, Rome
- >> 23 mei
Diocesane vormselviering, Heiloo
- >> 6-7 juni
KJD-Festival, Nieuwkuijk
- >> 13 juni
Netwerkbijeenkomst voor jongerenwerkers, Haarlem
- >> 21 juni
Jongerenprogramma St. Jansprocessie, te Laren

Meer informatie over activiteiten in het volgende seizoen:
www.jongbisdomhaarlem.nl
info@jongbisdomhaarlem.nl
023-5112635

Diakenwijding

Zes kandidaten ontvingen op 15 november de H. Diakenwijding uit handen van Bisschop Punt in de H. Vituskerk in Hilversum. Vier kandidaten werden tot permanent diaken gewijd: Paul Bindels is directeur-eigenaar van een machinefabriek en wordt onbezoldigd diaken; Rob Polet is als diaken werkzaam in de Sint Nicolaasbasiliek en de binnenstadparochie van Amsterdam; Toon Jorink is aangesteld in een aantal dorpen in West-Friesland: Nieuwe Niedorp, 't Veld en Waarland en Eric Wiss werkt als geestelijk verzorger in zorginstellingen van de Stichting Sint Jacob in Haarlem.

Twee anderen werden diaken gewijd met het oog op hun priesterwijding op de zaterdag na Pinksteren van het komend jaar. Andrea Geria is werkzaam in de parochies van Blaricum en Huizen, Bussum en Naarden, en Marco Cavagnaro is in Hoorn en omgeving aangesteld. Deze laatste twee nieuwe diakens volgen de Neocatechumenale Weg (Redemptoris Materseminarie) en hebben aan De Tiltenberg gestudeerd.

WWW.LEBO.NU

VASTGOED | BOUW | ONDERHOUD

Smederij
Oldenhaven

Bedrijvenweg 6 - 7251 KX Vorden
T (0575) 55 14 28 | F (0575) 55 17 14
E info@smederijoldenhaven.nl
www.smederijoldenhaven.nl

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
voor een uitvaart vanuit het bisdom

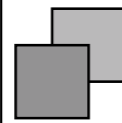
persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU

uitvaartverzekeringen

BOERSMA

VASTGOED | BEHEER

Uw professional in
Vastgoed en VvE beheer

Ook voor het vastgoedbeheer
van kerkelijke organisaties

Rijnstraat 7, 1078 PT Amsterdam - 020-4680515
www.boersmavastgoedbeheer.nl

DE SPECIALIST IN
ONDERHOUD EN
RESTAURATIE

Ook kunt u bij ons terecht voor een vrijblijvende
begroting t.b.v. een subsidieaanvraag.

Vestiging Ridder Noord:
Marwijnse 41
1689 AR Zwaag

Vestiging Ridder Zuid:
Dommelstraat 31
5347 JK Oss

WWW.RIDDERLEIDDEKKERS.COM INFO@SKINSFORBUILDINGS.COM T +31 (0) 888 111 888

KERK BALANS.nl
2015

Kleurplaat

Kleur deze kleurplaat in en stuur hem voor 19 januari 2015 naar Redactie *Samen Kerk*,
Nieuwe Gracht 80, 2011 NJ Haarlem. Vermeld je naam, adres en leeftijd.
Voor de vijf mooiste inzendingen hebben we een mooi cadeau!

GROEPSREIZEN
OP MAAT

Een verrijkende ervaring
met uw eigen groep!

DrieTour is dé specialist
in groepsreizen op maat
en organiseert jaarlijks meer
dan 150 groepsreizen naar
onder meer Israël, Jordanië,
Griekenland, Armenië, Rome,
Santiago de Compostella,
of Zuid-Afrika.

De groepsreizen worden
o.a. georganiseerd voor kerke-
lijke gemeenten, parochies,
bisdommen, verenigingen,
koren, scholen en families.

Benieuwd wat wij voor u
kunnen betekenen? Bekijk onze
website voor meer informatie!

DRIETOUR
REIZEN DIE INSPIREREN

drietour.nl/
groepsreisopmaat

ROME

Ga mee op bisdombedevaart naar Rome in de meivakantie van 2015! Een unieke kans om Rome te ontdekken, met elkaar te vieren in bijzondere kerken in Rome, parochianen uit uw regio te leren kennen en met jong en oud uit ons bisdom het geloof te beleven! In samenwerking met reisorganisatie VNB biedt het bisdom twee reismogelijkheden aan: een 10-daagse busreis van 30 april t/m 9 mei 2015 (€ 999) en een 6-daagse vliegreis van 2 t/m 7 mei 2015 (€ 839). De groepen worden zo veel mogelijk per regio/parochie ingedeeld.

Bisdom- bedevaart naar Rome Met programma voor jong en oud

Gezinnen

Voor gezinnen met kinderen (0 t/m 13 jaar) is er een speciale rondwandeling voorzien, sport en spel met kinderen (in een park in Rome), ontmoeting met andere ouders en kindwoord-dienst en crèche tijdens de grote vieringen (behalve in de Sint Pieter).

Jongeren

Jongeren (18 t/m 30 jaar) hebben een aantal eigen programmaonderdelen en bezoeken onder andere samen het scavi (graf van Petrus onder de St. Pieter) en de Sant'Egidio gemeenschap. Wil je voorafgaand aan de reis alvast andere jongeren leren kennen? Kom dan naar het Kerstdiner op 14 december a.s. in Hilversum. Zie: www.jongekerk.nl

Tieners

De tieners (14 t/m 17 jaar) hebben een eigen programma en verblijven tijdens het tienerprogramma op een centrale locatie in de stad. Zij zullen samen met leeftijdsgenoten en begeleiders een unieke (geloofs)ervaring opdoen. De tieners sluiten bij de grote vieringen aan bij de rest van het gezin. Wil je voorafgaand aan de reis alvast andere tieners leren kennen? Kom dan naar de Tienerdag op 11 januari a.s. in Haarlem. Zie: www.jongekerk.nl

Inschrijving
vóór 1 februari
2015
www.vnbreizen.nl

Sponsort u uw (klein)kind om mee te gaan?

Voor kinderen, tieners en jongeren studierend t/m 25 jaar is de reissom € 485 voor de busreis en € 325 voor de vliegreis. De lage reissom wordt mogelijk gemaakt door reisorganisatie VNB, het bisdom en de parochie. Sponsort u uw (klein)kind ook om mee te gaan?

Meer informatie

Kom naar het vragenuurtje op **zaterdag 17 januari 2015** van 14 tot 15.30 uur in het Julianaklooster, Hoogeweg 65 te Heiloo. Daar kunt u medewerkers van de diverse programma's ontmoeten. Heeft u een vraag? Mail naar bedevaart@bisdomhaarlem-amsterdam.nl of bel (023) 511 26 35. Meer informatie is te vinden op www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Let op: Het is voor de Romereis belangrijk dat u goed ter been bent, er wordt namelijk veel gelopen op een dag!